

Slovenski št. 11 v čebelar

letnik CXIII – november 2011

ISSN 0350-4697

Brez čebel ni življenja

www.ohranimo-cebele.si

Ničelna toleranca za GSO

Dvigalo na škripec za nakladni panj

**Slovenija vodi izvorno rodovniško knjigo
za kranjsko čebelo**

**Priznanje »Vitez čebelje matice« podeljeno
Boštjanu Noču**

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
GSM 051 614 683

www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV

- CEDILA
- KACILNIKI
- ZAŠČITNA OPREMA
- PANJI IN OPIREMA
- SATNICE
- OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI

EMBALAŽA:
STEKLENA, PLASTIČNA,
KARTONSKA,
POKROVČKI

**MEŠALNIK ZA
KREMNI MED**

- vrtenje ročice
- vrtenje posode
- odstranljiva posoda
- možnost uporabe več posod

MEŠANJE:
- kremnega medu
- medu z raznimi dodatki

URNIK:
pon-pet 8-16 h
sob **ZAPRTO**

AKCIJA
SAMO V OKTOBRU
POGAČE
1,40 EUR

nozevit
PREVENTIVNO
ODSTRANITE
NOSEMO

**-10%
V OKTOBRU**

ZARJUNCI ZA PREVOZ
ČEBEL IN NAORGANJE
KAMIONOV

**AKCIJA TOČIL
V OKTOBRU:**

TOČILO 49 - TANGENT
ROČNO IN MOTORNO

IN
TOČILO 43
SAMOOBRAČALNO Z
AVTOMATIKO
PROFESIONAL

-10%

**PRIKOLICE ZA
PREVOZ LR
PANJEV**

- TOČILA
- OMETALNIKI
KOMBINIRANA POSODA
ZA ODKRIVANJE SATOV IN
KUHANJE VOŠČIN
- ČRPALE
- POSODE ZA MED

POLNILNA LINIJA
POLAVTOMATSKA Z VRTLJIVO
MIZO
POLNILNA LINIJA AVTOMATSKA
Z VRTLJIVO MIZO
AVTOMATSKOM DODAJANJEM
IN ZATISKANJEM
POKROVČKOV TER
ETIKETIRANJEM

**NAROČENO
POŠLJEMO
TUJI PO
POŠTI**

**PANJI
NA NAROČILA
V OKTOBRU IN
NOVEMBRU**

-10%

**SLOVENSKI
PROIZVOD**

Akcije veljajo do razprodaje zalog

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKA OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle

Čebelarji izkoristite
možnost ugodnega nakupa
čebelarске opreme
z 80 % sofinanciranjem
RS in EU.
Privoščite si najboljše.

Segrevanje medu

Nudimo vam:

- TANGENTIALNA,
- SAMOBRČALNA,
- RADIALNA TOČILA ZA MED
z ročnim, motornim ali
avtomatskim krmiljenjem.

Topljenje voščin

OBIŠČITE NAŠO PRENOVLJENO
SPLETNO STRAN

www.logar-trade.si

Modeli za sveče

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
V **novembru** je trgovina
ob sobotah zaprta.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, 4208 Šenčur

tel.: 04 251 94 10, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

Dekristalizacija medu

Honeytherm

NOVO

Izparilnik za izparevanje
oksalne kisline s toplim zrakom

Naročeno blago vam
lahko odpošljemo po
paketni pošti.

Slike so
simbolične.

*Posode za med različnih
velikosti in načinov
zapiranja*

Izparilnik za žrelo
Varrox

*Ločevanje medu iz
voščinih pokrovčkov s
toplilm zrakom*

NOVO

Brizgalka za
oksalno
kisline 1-5 ml,
avtomatska

Pri gotovinskem nakupu čebelarске opreme
v vrednosti nad 50 EUR priznamo čebelarjem
z veljavno čebelarско izkaznico 4% popusta.

UVODNIK

Spoštovane članice in cenjeni člani!

V tem obdobju organiziramo tradicionalne regijske posvete čebelarških društev (ČD), zato v tej številki Slovenskega čebelarja (SČ) objavljamo kraje, datume in dnevni red teh posvetov. Na njih bomo predstavili opravljeno in načrtovali naše prihodnje delo, sočasno pa bomo na delnih volilnih občnih zborih izvolili tudi člane upravnega odbora Čebelarke zveze Slovenije (UO ČZS). Prihodnje leto bo potekel štiriletni mandat organov ČZS, zato je UO ČZS na svoji 15. redni seji, ki je bila 7. 7. 2011, razpisal redne volitve za člane organov in predsednika ČZS, razpis pa je bil objavljen v SČ, št. 9/2011. Kandidacijski postopki za člane organov in predsednika ČZS so se začeli 7. 7. 2011, končani pa morajo biti do 10. 2. 2012. Liste kandidatov za člane organov in predsednika ČZS bo v skladu s pravili obravnavala komisija za evidentiranje, ki jo je na svoji 16. redni seji, 13. 10. 2011, imenoval UO ČZS. Na podlagi prejetih predlogov za člane nadzornega odbora, častnega razsodišča in predsednika ČZS bodo delegati ČD na 61. rednem občnem zboru, ki bo 10. 3. 2012, neposredno izvolili organe in predsednika ČZS za prihodnje štiriletno obdobje.

ČZS je stanovska organizacija slovenskih ČD, z njihovim pooblastilom in v njihovem interesu opravlja številne in odgovorne naloge, katerih cilja sta stalno izboljševanje razmer za čebelarjenje in stalen razvoj našega čebelarstva. Na letošnjih regijskih posvetih boste delegati čebelarških društev posameznega volilnega okoliša volili člane UO ČZS. Ta organ ČZS je izvršilni organ občnega zbora ČZS, njegova naloga in odgovornost pa sta vodenje in spremljanje dela zveze v obdobju med dvema občnima zboroma. Zato je delo članov UO odgovorno, saj morajo odločitve sprejemati v soglasju in s pooblastilom članov, ki so jih izvolili, soustvarjati morajo delo zveze ter redno seznanjati člane s sprejetimi odločitvami. Biti član UO

Fotografija na naslovnici: Čebela na rumenem socvetju stepske lilije (*Eremurus stenophyllus*), ki čebelar junija in julija omogoča medicinsko in pelodno pašo. Avtohtona je v Zahodni in Osrednji Aziji.

Čebele so najbolje prilagojene na pašo na tistih rastlinah, ki so avtohtone v prostoru, kjer so se tisočletja hkrati razvijale tudi same. Vnašanje neavtohtonih medovitih rastlin za bogatenje čebelje paše zato ni priporočljivo, še posebej, če se samodejno, agresivno razraščajo kot plevel.

Foto: Jolanda Pukšič

UVODNIK	
Anton Tomec	345
OHRANIMO ČEBELE	
Boštjan Noč: Si upamo na glas povedati: »Jejmo slovensko hrano!«	346
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Mag. Dejan Zidan: Slovenija vodi izvorno rodovniško knjigo za kranjsko čebelo	348
Lidija Senič: Z okrogle mize o ohranjanju in izrabi gozdov za čebelje paše	349
Vlado Augustin: Ničelna toleranca za GSO	351
Franc Šivic, dr. Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., mag. Aleš Rodman: Novice iz sveta	351
IZ PRAKSE ZA PRAKSO	
Igor Tausers: Dvigalo na škripec za nakladni panj	354
Jožef Novak: Inovacija za sublimiranje oksalne kisline	355
Vlado Augustin: Zimski škodljivci čebel	356
Anton Suš: Terensko svetovanje na Primorskem	357
Alojz Rupnik: Moje izkušnje z Apiguardom	358
S KNJIŽNE POLICE	
Prof. dr. Janko Božič: Pavel Zdešar et al.: Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje, 2. del	359
DELO ČEBELARJA PO MESECIH	
Miha Štular: Čebelarjeva opravila v novembru	361
VETERINARSKI NASVETI	
Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.: Veterinarski nasveti za november	362
ČEBELARSKI POTOPIS	
Franc Šivic: Apimondia 2011 v Argentini	363
MLADI ČEBELARJI	365
DOGODKI IN OBVESTILA	366
OBVESTILA ČZS	368
MALI OGLASI	377
V SPOMIN	379
OSMRTNICE	379

INDEX

EDITORIAL	
Anton Tomec	345
PRESERVE BEES	
Boštjan Noč: Do We Dare Say It Out Loud: »Eat Slovenian Food!«	346
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Dejan Zidan (MSc): Slovenia is Running The Original Pedigree Book for The Carniolan Honey Bee	348
Lidija Senič: Round Table on Preservation and Exploitation of Woods for Bee Pastures	349
Vlado Augustin: Zero Tolerance for GMO	351
Franc Šivic, Maja Smodiš Škerl (PhD, PhD. Vet. Med., Aleš Rodman (MSc): World News	351
PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE	
Igor Tausers: Hoist With Pulley for Box Hive	354
Jožef Novak: Innovation for Oxalic Acid Sublimation	355
Vlado Augustin: Bee Pests in Wintertime	356
Anton Suš: Field Advice in Primorska Region	357
Alojz Rupnik: My Experience With Apiguard	358
OFF THE BOOKSHELF	
Prof. Janko Božič (PhD): Pavel Zdešar et al.: Slovenian Beekeeping into the Third Millennium, 2. part	359
BEEKEEPER'S WORK THIS MONTH	
Miha Štular: Beekeeper's Chores in November	361
VETERINARY ADVICE	
Anita Vraničar Novak (PhD Vet. Med.): Veterinary Advice for November	362
BEEKEEPER'S TRAVEL STORY	
Franc Šivic: Apimondia 2011 in Argentina	363
YOUNG BEEKEEPERS	363
NEWS AND EVENTS	366
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	368
SMALL ADS	377
IN MEMORIAM	379
OBITUARIES	379

in drugih organov ČZS je pomembna in častna funkcija, zato izmed naših čebelarjev izberimo in izvolimo tiste, ki bodo zastopali interese svojih čebelarskih območij in jih za vsesplošni napredek

slovenskega čebelarstva uravnoteženo usklajevali s preostalimi.

*Anton Tomec,
tajnik ČZS*

Akcija Ohranimo čebele tudi v letu 2012

ČZS, JSSČ bo prihodnje leto z akcijo Ohranimo čebele sodelovala z Mozirskim gajem. Na podlagi medsebojnega sodelovanja naj bi v Mozirskem gaju zasadili »medoviti vrt«. V njem naj bi se obiskovalci seznanili z medovitimi okrasnimi rastlinami, tako

da bi si tudi doma uredili vrtove in gredice s tovrstnimi rastlinami. Več o sodelovanju pa v prihodnji številki SČ.

*Nataša Lilek,
svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane*

Odprtje učnega čebelnjaka v Bohinju

V okviru praznovanja 110-letnice delovanja ČD Bohinj smo bohinjski čebelarji izročili v uporabo tudi učni čebelnjak, ki ga bodo uporabljali člani čebelarskega krožka na OŠ dr. Janeza Mencingerja v Bohinjski Bistrici. Čebelnjak je bil postavljen s sredstvi donatorjev, ki sodelujejo v Skladu za ohranjanje kranske čebele pri ČZS.

Čebelnjak bo velika pridobitev in v veliko pomoč pri delovanju čebelarskega krožka na osnovni šoli. V njem si bodo učenci, ki bodo obiskovali krožek, nabirali praktično znanje o čebelah. Prepričan sem, da se bo zanimanje za krožek na šoli še povečalo, saj bodo imeli krožkarji poslej zares idealne razmere za delo. Naj se zahvalim vsem donatorjem in tudi ČZS, ki nam je omogočila, da smo na podlagi razpisa dobili opremo in čebelnjak. Hvala tudi Občini Bohinj, ki nam je dovolila, da čebelnjak postavimo na izjemno lepi lokaciji.

Drago Kotnik, predsednik ČD Bohinj

Foto: Mišo Serajnik

Donatorji v Sklad za ohranitev kranske čebele: ADRIAPLIN, UMANOTERA – Slovenska fundacija za trajnost in razvoj, MEDEX, D. D., GORENJSKA BANKA, D. D., MERCATOR, D. D., GIZ- fitofarmacije, ZAVOD-KONGRESNO TURISTIČNI URAD

Si upamo na glas povedati: »Jejmo slovensko hrano!«

Večkrat se sprašujem, zakaj si ne upamo na glas reči: »JEJMO SLOVENSKO HRANO!« Jejmo hrano, pridelano na naši zemlji in s pridnimi rokami naših ljudi. Kot čebelar in predsednik ČZS sem ponosen na vse nas, ki gojimo čebele, in s tem pomembno prispevamo k pridelavi naše hrane. **Več kot 30 odstotkov na svetu pridelane hrane je namreč od-**

visne od opraitve čebel, torej je plod opraitve čebel vsaka tretja žlica, ki jo damo v usta. Tega se pravzaprav sploh ne zavedamo, kajne?

Večkrat je čutiti nekakšno bojazen pred glasnim promoviranjem lokalno pridelane hrane, torej pred hrano, pridelano v naši bližnji okolici, češ da Evropa tega ne dovoljuje. Če se ozremo v sosednje države,

lahko vidimo, kako veliko pozornost namenjajo promociji svoje nacionalnosti in pomembnosti uživanja domačih proizvodov, ki so jih pridelali domači kmetje, in izdelkov, ki so jih izdelala domača podjetja. Skratka, poudarjajo, da je nekaj njihovo in že zaradi tega boljše.

Kaj pa v Sloveniji? V naši podzavesti je še vedno pogosto prepričanje, da je boljše vse, kar je iz tujine. Pa je temu res tako? Prepričani smo lahko, da je velika večina domače oz. lokalno pridelane hrane občutno boljša od uvožene, pa tudi, da naša podjetja ustvarjajo odlične izdelke ... Čas je, da zaupamo našim ljudem, našim strokovnjakom, čas je, da smo ponosni na to, kar znamo in zmoremo. **Čas je, da na glas rečemo: »Kar je slovensko, je odlično!«**

Vsak dan bolj na glas govorimo, da hrane v svetu primanjkuje, vsak dan bolj na glas govorimo, kako pomembna je samooskrba, zelo po tihem pa govorimo o pomembnosti uživanja domače, slovenske hrane. Čas je, da to izrazimo na glas, saj je nujno ozaveščanje vseh nas o prednostih uživanja lokalne hrane. Ko bo zmanjkovalo hrane, bo vsaka država najprej poskrbela zase, in če takrat ne bo naših pridelovalcev hrane, bomo lačni. Takrat bo prepozno govoriti o nujnosti uživanja domače hrane, saj je ne bo.

In prav zaradi tega, ker je treba o pomembnosti uživanja slovenske hrane spregovoriti **NA GLAS**, je ČZS predlagala »projekt« Tradicionalni slovenski zajtrk. Svoje sodelovanje v projektu so potrdili MKGP, MŠŠ, Ministrstvo za zdravje, KGZS, ČZS, JSSČ, GZS, Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij, strokovno pa ga bodo podprli in v njem tudi sodelovali Inštitut za varovanje zdravja RS, kmetijske svetovalne službe ter Zavod RS za šolstvo.

V skupnem projektu smo si zastavili več ciljev, najpomembnejša pa sta **predstaviti pomembnost zajtrka, kmetijstva, čebel in slovenskih čebelarjev ter pomembnost uživanja lokalno pridelane hrane – slovenske hrane.**

Posebej nas veseli, da bo kljub krizi vsa hrana za Tradicionalni slovenski zajtrk, ki bo 18. novembra 2011, vrtcem in osnovnim šolam podarjena. Čebelarji, kmetje in živilsko-predelovalna industrija bodo BREZPLAČNO prispevali skoraj 13 ton kruha, nekaj manj kot 2 toni surovega masla, več kot 2,2 tone medu, 28 ton jabolk in 43.000 litrov mleka – vse pridelano v Sloveniji.

In ne nazadnje verjamem, da bo projekt pozitivno sprejet v vseh vrtcih in osnovnih šolah. Pobudniki projekta in sodelujoči se zavedamo, da bo za zaposlene v teh ustanovah to dodatno delo, vendar smo prepričani, da ga bodo opravili z veseljem, saj bodo storili nekaj dolgoročno koristnega. Naše otroke bodo vzgajali in vzgojili tako, da bodo to postale njihove prehranske navade, ter jih predvsem tudi nau-

Foto: Arhiv ČZS

čili, da hrana ne zraste na trgovskih policah, temveč da jo mora pridelati človek.

Za kakovostno pridelavo naše, slovenske hrane pa ni dovolj samo človek, potrebne, in to zelo, so tudi čebele. Lahko smo veseli, da imamo več kot 9.000 pridnih čebelarjev, ki čebelarijo kljub težkim časom, tako da nam za zdaj še ni treba razmišljati o plačevanju oprasha (v nekaterih državah je treba za oprasha plačati več kot 100 evrov na panj) niti o tem, da bi morali rastline oprasha ljudje s čopiči, kot to že počnejo na Kitajskem.

In kar je najpomembnejše, otroci bodo spoznali, kdo in kako je hrano pridelal ter da je treba znova začeti ceniti in spoštovati poklic kmeta. **Predvsem pa bodo spoznali, da je uživanje slovenske hrane najbolj zdravo.**

V imenu pobudnika, ČZS, se zahvaljujem vsem, ki boste prispevali slovensko hrano za zajtrk 18. novembra, zahvaljujem pa se tudi vsem zaposlenim v vrtcih in osnovnih šolah, ki bodo ta dan namenili predstavitvi »projekta« Tradicionalni slovenski zajtrk, predstavitvi pomembnosti kmetijstva, čebelarstva in pravih prehranskih navad ter predvsem uživanja naše **slovenske hrane**. Naj sklenem s pozivom: **JEJMO MED SLOVENSKIH ČEBELARJEV, JEJMO SLOVENSKO HRANO!** ■

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Srečanje Kmetijskih ministrov EU – pobuda Slovenije

V četrtek 20. 10. 2011 so se v Luksemburgu sestali Kmetijski ministri EU. Razpravljali so o predlogu Evropske komisije za reformo evropske kmetijske politike. Na srečanju je bila Slovenija pobudnica ideje, da bi v novo shemo poleg sheme šolskega sadja in mleka za šole vključili tudi shemo medu za šole. »Tudi zato, ker je med proizvod čebel, te pa imajo pomembno vlogo – ne le kot oprasha temveč tudi kot indikator, ali so prakse, ki jih uporabljamo v kmetijstvu, dejansko prijazne do narave in naravnih virov,« je pojasnil minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki opravlja tekoče posle, Dejan Židan. **MB**

Dejan Židan*

Slovenija vodi izvorno rodovniško knjigo za kranjsko čebelo

Ministrstvo Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je 12. septembra 2011 Evropski komisiji posredovalo informacijo, da Republika Slovenija kot izvorna dežela kranjske čebele (*Apis mellifera carnica*) vodi izvorno rodovniško knjigo za kranjsko čebelo. Informacijo v celoti objavljamo v nadaljevanju.

»Pošiljamo vam informacijo o vodenju izvorne rodovniške knjige za kranjsko čebelo (*Apis mellifera carnica*), avtohtono podvrsto medonosne čebele v Republiki Sloveniji.

Čebelarjenje v RS ima dolgotrajno tradicijo, ki sega v 14. stoletje, ko je bil iz lesenih desk izdelan prvi panj, imenovan kranjič. Veliki slovenski čebelar Anton Janša, ki je bil leta 1770 imenovan za učitelja čebelarstva na čebelarški šoli na Dunaju, je leta 1771 napisal prvo čebelarsko knjigo. Entomolog in čebelar August Pollmann je leta 1879 na podlagi vzorcev čebel z območja zdajšnje RS opisal kranjsko čebelo v znanstveni publikaciji in jo znanstveno poimenoval ssp. *Apis mellifera carnica*. Z začetkom izvoza čebel, ki sega v konec 19. stoletja, je kranjska čebela postala ena izmed svetovno najbolj razširjenih čebeljih ras.

Zaradi dolgotrajne tradicije čebelarjenja, spoštljivega odnosa do kranjske čebele ter ohranitve naravne in kulturne dediščine je RS odgovorna za ohranitev tega dragocenega genetskega potenciala. Na podlagi zgodovinskih dejstev in strokovnih argumentov je območje RS izvorno območje vzreje kranjske čebele (*Apis mellifera carnica*).

RS je leta 2002 sprejela Zakon o živinoreji, v katerem je kranjska čebela navedena kot avtohtona pasma domačih živali, ki je pod posebnim varstvom države. Na podlagi omenjenega sta v RS dovoljena le vzreja in promet z avtohtono kranjsko čebelo.

Nacionalna zakonodaja tako opredeljuje organiziranost vzrejevalcev (rejske organizacije), vodenje izvorne rodovniške knjige in pogoje za vpis čebel vanjo, odbiro plemenskih matic za razmnoževanje in uporabo drugega plemenskega materiala, zootehniško dokumentacijo, označevanje čebel, kataster čebelje paše in čebelarški pašni red. Na podlagi zakona in v skladu z Direktivo Sveta z dne 25. marca 1991 o določitvi zootehniških in genealoških

Foto: Franc Šivic

pogojev v prometu s čistopasemskimi živalmi ter o spremembi direktiv 77/504/EGS in 90/425/EGS so bili tako objavljeni še naslednji pravni dokumenti, ki natančneje določajo področje čebelarstva:

- Pravilnik o zootehniških standardih za plemensko kranjsko čebelo (Uradni list RS, št. 94/03),
- Pravilnik o pogojih za priznanje rejskih organizacij, ki vodijo ali ustanovljajo izvorno rodovniško knjigo za plemenske kranjske čebele (Uradni list RS, št. 94/03),
- Pravilnik o katastru čebelje paše, čebelarskem pašnem redu, prometu s čebelami in programu napovedi medenja (Uradni list RS, št. 94/03 in 117/08),
- Pravilnik o označevanju čebeljakov in stojišč (Uradni list RS, št. 117/08),
- Pravilnik o pogojih za odobritev vzrejalšč čebeljih matic, testnih postaj in priznanje drugih organizacij v čebelarstvu ter o pogojih glede reje in prometa s čebeljim plemenskim materialom (Uradni list RS, št. 125/03, popr. 34/2004).

RS je omenjeno tematiko poudarila tudi v pristopnih pogajanjih z EU. Tako je v izjavi št. 42 pristopne pogodbe RS k EU zapisano, da je medonosna čebela podvrste *Apis mellifera carnica* (kranjska čebela) v RS avtohtona živalska populacija ter da namerava RS še naprej uporabljati vse ustrezne ukrepe, potrebne za zagotovitev ohranitve avtohtone *Apis mellifera carnica* na ozemlju RS.

V zvezi z navedenim vas Republika Slovenija seznanja, da kot izvorna dežela kranjske čebele (*Apis mellifera carnica*) vodi izvorno rodovniško knjigo za kranjsko čebelo (*Apis mellifera carnica*). « ■

* mag., minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Z okrogle mize o ohranjanju in izrabi gozdov za čebelje paše

Lidija Senič*

ČZS, JSSČ je v okviru 49. sejma AGRA v Gornji Radgoni 20. avgusta 2011 pripravila okroglo mizo z naslovom »Ohranjanje in izraba gozdov za čebelje paše«. Na njej so sodelovali g. Maksimilijan Mohorič, čebelar, gozdar in lovec ter nekdanji sekretar na MKGP, g. David Kadunc, MKGP, g. Vlado Augustin, ČZS, JSSČ, mag. Živan Veselič, Zavod za gozdove Slovenije, g. Jure Justinek, ONS ter mag. Janez Polanc, Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS. Gozdno medenje je pomembna čebelja paša, vloga gozdov pa postaja iz leta v leto večja še posebej zato, ker uporaba FFS na kmetijskih površinah negativno vpliva na čebele. Udeleženci okrogle mize so govorili o tem, ali dovolj dobro izrabljamo gozdne paše in kako ohranjamo delež medovitih drevesnih vrst. V Sloveniji velika gozdnatost in pestrost drevesnih vrst v gozdovih omogočata pestro manino in nektarno čebeljo pašo, čebele v gozdovih nabirajo tudi cvetni prah in druge snovi.

G. Mohorič je poudaril, da koristi od gozda nimajo samo čebele in čebelarji, ampak ima tudi gozd korist od čebel. Več kot polovica drevesnih vrst pri nas je žužkocvetk, zato so čebele nujne za ohranjanje biotske pestrosti gozdnih ekosistemov. Predlagal je novo opredelitev vloge čebelarjenja za ohranjanje biotske pestrosti gozdnih ekosistemov ter opozoril, da bo treba v prihodnje urediti stojišča za prevozne enote ob gozdnih prometnicah. Stanje oz. število na novo zgrajenih stojišč bi moralo biti prikazano tudi v letnih poročilih Zavoda za gozdove. Poleg tega pa bi bilo treba še povečati delež medovitih drevesnih in grmovnih vrst. Prilagoditi bo treba tudi predpise, ki opredeljujejo postavitve čebelnjakov v gozdu, še zlasti na območjih pojavljanja medveda.

G. Kadunc je predstavil vsebini Pravilnika o katastru čebelje paše, čebelarskem pašnem redu in programu napovedi medenja ter Pravilnika o označevanju čebelnjakov in stojišč. V zvezi s prvim pravilnikom, ki je bil objavljen lani, je poudaril predvsem spremembe, in sicer poenostavitev vloge za potrditev pašnega reda, črtanje nekaterih prilog ter obrazce za lažje izvajanje pašnih redov – ti so javno dostopni na spletni strani MKGP.

G. Augustin je predstavil zdajšnje stanje na področju čebelarskih pašnih redov, ob tem pa je opo-

zoral, da čebelarska društva, ki jim je MKGP potrdilo čebelarski pašni red in ki so pridobila koncesijo za izvajanje pašnega reda, niso obveščena o registracijah novih čebelnjakov na območjih, na katerih velja njihov pašni red, saj Pravilnik o označevanju čebelnjakov in stojišč določa, da čebelar, ki začne čebelariti, svoje čebelnjake sam registrira pri MKGP. Pohvalil je dobro sodelovanje z Zavodom za gozdove Slovenije, še posebej pri pripravi katastra čebelnjih paš in pridobivanju mnenj za postavitve stojišč.

Mag. Veselič je povedal, da si Zavod za gozdove že od vsega začetka prizadeva pomagati tako čebelarjem kot tudi MKGP. Po njegovih besedah se je v letih 2009 in 2010 število gozdov sicer zmanjšalo, kot je poudaril, pa to zmanjšanje ni alarmantno. Zmanjšal se je delež iglavcev in povečal delež listavcev. Skrb zbujajoče pa je zmanjšanje deleža jelke v zadnjih 12 letih. Ta se je namreč zmanjšal za 1,5 %, novih nasadov jelk pa ni. V gozdnogospodarskih načrtih (2011–2020) bodo skušali z možnimi sredstvi ohranjati delež jelk. 95 % gozdov se ohranja sonaravno, preostanek pa zasajujejo, in to predvsem listavce, še posebej javor in lipo. Nacionalni gozdni program, ki je bil sprejet leta 2007, govori tudi o čebelarstvu, v zvezi s tem pa je posebej poudarjeno čebelarjenje v gozdu. To mora biti urejeno s pašnimi redi, ki nastajajo počasi, izpopolniti pa je treba tudi sistem obveščanja o gozdnem medenju – tudi ta se prilagaja novim zahtevam – ter povečati delež medovitih drevesnih in grmovnih vrst v gozdovih. Za to si sicer prizadeva Zavod za gozdove.

G. Justinek je predstavil izrabo čebelnjih paš v gozdovih. Po njegovih besedah je zdaj približno 500 čebelarjev prevoznikov, to pa je precej manj, kot pred časom, ko jih je bilo kar 1200. Povprečno število panjev, ki jih prevozniki prevažajo na pašo, se ni zmanjšalo, saj jih je celo nekoliko več kot v preteklosti. Ovire za boljšo izrabo gozdnih paš so po njegovem mnenju neizčrpane paše na legah nad 1000 metri nadmorske višine, neprimerna tehnologija (premajhen panj v obdobju gozdnega medenja), pomanjkljivo znanje čebelarjev, predvsem o tem, kakaj gozd med na visokih legah, kakaj je paša na smreki zanesljivejša na višini več kot 1000 metrov nad morjem, kdaj odpeljati čebelje družine s teh leg itd. Po njegovem je ovira tudi neupoštevanje pašnih redov.

* vodja Javne svetovalne službe v čebelarstvu

Mag. Polanc je poudaril, da za slovenske gozdove veljajo certifikati FSC, ki izključujejo uporabo pesticidov v gozdovih. Povedal je, na kakšen način lahko čebelarji pridobijo soglasje za čebelarjenje v gozdu, ki je v lasti Sklada. Po koncu predstavitev se je v razpravo vključila tudi javnost.

Boštjan Noč je povedal, da mora ČZS v prihodnje pomagati čebelarским društvom pri pridobivanju soglasij za prevozne enote. Pri Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov ter v nadškofijah Ljubljana in Maribor, ki imajo v lasti gozdove, je treba pridobiti enotna soglasja za celotno Slovenijo. Opazovalno-napovedovalna služba (ONS) medenja mora skupaj s čebelarскими društvi na posameznih lokacijah iskati dodatna stojišča in jih tudi vzpostaviti. Po njegovih besedah prevozne enote ni preprosto postaviti, še posebej zaradi nedostopnosti terena. Če država nima sredstev za ureditev stojišč za prevozne enote, bo sredstva za to treba dobiti iz evropskih skladov. Za ureditev takšnih stojišč na krajih, kjer so donosi veliki, bi se lahko dogovorili z Zavodom za gozdove Slovenije in s Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov. ONS bi morala v prihodnje skupaj z upravljavci pašnih redov dajati več pobud Zavodu za gozdove Slovenije glede tega, katere drevesne vrste bi bilo treba zaradi povečevanja deleža medovitih rastlin saditi na posameznih območjih.

Direktorica Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Irena Šinko je povedala, da je v lasti Sklada le 20 odstotkov gozdov, preostali gozdovi pa so v zasebni lasti, zato se bosta morala ČZS in Zavod za gozdove ukvarjati tudi s temi. Po njenem mnenju bi lahko ČZS v imenu čebelarских društev (če jo bodo ta pooblastila) v prihodnje urejala oz. pridobivala soglasja. O financiranju stojišč za prevozne enote in izboljšanju infrastrukture za dovoz čebel na pašo (vzdrževanje zdajšnjih in graditev novih gozdnih cest) v zasebnih gozdovih pa je povedala, da Sklad tega ne more financirati, saj v okviru gospodarjenja z gozdovi lahko financira le tisto, kar je v lasti sklada.

G. Mohorič je dejal, da bi moral Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov kot zgled za lastnike zasebnih gozdov v državnih gozdovih postaviti stojišča za prevozne enote. Zapornice so lahko hkrati tudi stojišča, vendar ne povsod, zato bi bilo treba na podlagi katastra čebelje paše pripraviti letni program konkretnih del. Stojišča bi bilo treba načrtovati že v gozdnogospodarskih načrtih ter jih tudi postaviti.

Drago Kotnik je predstavniku ministrstva povedal, da je postopek potrditve pašnega reda na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano preveč dolgotrajen. Janko Šarman je menil, da je treba popraviti pravilnika o pašnem redu in o registraciji čebelnjakov, da ne bi v prihodnje nastajali problemi, na kakršne je opozoril že g. Auguštin. Ob morebitnih

Foto: Tomaž Samec

kršitvah Pravilnika o katastru čebelje paše, čebelar-skem pašnem redu in programu napovedi medenja bi morale posredovati tudi inšpekcijske službe, vendar te, žal, ne delujejo tako, kot bi morale.

Ob koncu okrogle mize je moderatorica strnila ugotovitve in poudarila, da so zdaj na vrsti strokovne službe, ki bodo morale vse probleme in predloge reševati skupaj:

- prilagoditi bodo morale Pravilnik o katastru čebelje paše, čebelar-skem pašnem redu in programu napovedi medenja ter Pravilnik o označevanju čebelnjakov in stojišč glede registracije čebelnjakov na območjih, na katerih so že sprejeti pašni redi, ter obvestiti društva o registraciji teh čebelnjakov;
- prilagoditi bodo morale predpise, ki opredeljujejo postavitev čebelnjakov v gozdu, še zlasti na območjih pojavljanja medveda;
- vzpostaviti bodo morale dodatna stojišča, na katerih bo mogoče pripeljati prevozne čebelnjake in jih tam tudi postaviti;
- poskrbeti bodo morale za izboljšanje infrastrukture za dovoz na pašo (vzdrževanje zdajšnjih in zgraditev novih gozdnih cest);
- pridobiti bo treba enotna soglasja Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov ter nadškofij Ljubljana in Maribor za postavitev čebelnjakov v gozdovih;
- skupaj s strokovnimi službami bodo morale iskati finančna sredstva za postavitev prevoznih enot;
- izboljšati bo treba znanje čebelarjev o pojavih gozdnega medenja (še zlasti na višjih legah – nad 1000 metrov nadmorske višine);
- na MKGP bo treba hitreje obravnavati in potrjevati pašne rede;
- obravnavati bo treba kršitve, ki so v nasprotju s Pravilnikom o katastru čebelje paše, čebelar-skem pašnem redu in programu napovedi medenja – inšpekcijske službe ne posredujejo nikakršnih povratnih informacij o tem;
- poskrbeti bo treba za ohranjanje medovitih drevesnih in grmovnih vrst v gozdovih. ■

Ničelna toleranca za GSO

Vlado Auguštin*

Z razvojem biotehnologije so začeli v gene rastlinskih celic vnašati tudi gene različnih mikroorganizmov, bakterij in živali. Ta poseg v naravi ni mogoč, ker se med seboj oprašujejo in križajo samo rastline iste družine. Gensko spremenjen organizem (GSO) je torej organizem, v katerega je z uporabo sodobnih metod biotehnologije vnesen gen, da bi ta pridobil neko lastnost drugega organizma. GSO dandanes uporabljamo predvsem v živilski in farmacevtski industriji, v zadnjem času pa tudi v poljedelstvu.

V gensko spremenjene rastline po večini vnašajo gene za dve lastnosti: za odpornost proti herbicidom in odpornost proti žuželkam. Pri prvi nova rastlina postane neobčutljiva na izbrani herbicid, pri drugi pa zaradi na novo vnesenega gena rastlina sama začne proizvajati toksin, ki je strupen za žuželke. Podjetja, ki se ukvarjajo z genskim inženirstvom, so najprej začela gensko spreminjati najpogostejše komercialne poljščine: koruzo, sojo, oljno repico, bombaž, krompir, paradižnik itd. Genško spreminjanje organizmov in rastlin oziroma industrija genško spremenjene hrane je postala svetovna usmeritev, a v tem se, kot opozarja vse več strokovnjakov, skrivajo številne pasti in nepredvidene posledice.

V ČZS smo odgovorne institucije v Sloveniji na te pasti opozarjali že predlani, ko so sprejemali Zakon o soobstoju GSO s preostalimi kmetijskimi rastlinami. Napisali smo, da ob gojenju genško spremenjenih rastlin slovenski čebelarji ne bi več mogli pridelati visoko kakovostnega medu, saj v čebeljih pridelkih ne bi mogli preprečiti vsebnosti GS-peloda.

Da so bile naše pripombe upravičene, dokazuje sodba sodišča Evropske skupnosti. To je v pravnem sporu C-442-09 prepovedalo promet medu, ki vsebuje cvetni prah genško spremenjenih rastlin,

* Svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

Foto: dr. Peter Kozmus

Ne bo videl Evrope – argentinski med, razvrednoten zaradi vsebnosti cvetnega prahu genško spremenjenih rastlin.

če tega ne deklariramo. Sodišče je v sodbi določilo, da mora med, ki vsebuje cvetni prah genško spremenjene koruze PON 810, pridobiti posebno dovoljenje za dajanje v promet. Glede na to je torej za vso hrano, tudi za tisto, ki vsebuje le najmanjše sledi genško spremenjenih rastlin, potrebna ocena varnosti za porabnika in tudi posebna oznaka v trgovinah.

Sodišče Evropske skupnosti je to odločitev utemeljilo s tem, da so strogi standardi potrebni za zaščito porabnika pred doslej neznanimi zdravstvenimi tveganji tovrstne hrane.

Ta odločitev je zelo pomembna za evropske čebelarje, saj je stara celina velik uvoznik medu iz držav, v katerih množično gojijo GSO. Takšen med bo moral biti v prihodnje posebej označen in bo za porabnika manj zanimiv. Po drugi strani pa slovenski čebelarji lahko le upamo, da naša država zaradi svoje majhnosti tudi v prihodnje ne bo zanimiva za gojenje GSO, tako da ne bomo imeli težav, povezanih z genško spremenjenim cvetnim prahom. ■

Novice iz sveta

Belgija

Etienne Bruneau, predsednik francosko govorečih belgijskih čebelarjev, v reviji Abbeilles & Cie poroča o težavah, ki jih je čebelarjem v Belgiji in na Nizo-

zemskem povzročil invertni sirup, s katerim so krmili svoje čebele. Pomrlo je veliko število čebeljih družin. Laboratorijska analiza tega sirupa je pokazala, da vsebuje več kot 200 mg HMF na kilogram krme. Dobavitelj je priznal krivdo in plačal gmotno škodo,

ostala pa je moralna, saj se strupena hrana za živali sploh ne bi smela pojaviti na tržišču. Po ameriških normah naj bi bil prag škodljivosti, pri katerem se čebele še ne zastrupijo, 60 mg HMF/kg krme, Nizozemci pa so postavili zgornjo dovoljeno mejo na 20 mg HMF/kg. Avstrijski raziskovalci so ugotovili, da pri koncentraciji 30 mg HMF/kg še ni bilo zaznati zastrupitev čebel, pri 150mg/kg pa jih je v 15 dneh odmrlo kar 50 odstotkov. Zanimivo pri vsem tem je, da pri krmljenju z običajno sladkorno raztopino, torej s saharozo, ni bilo težav.

Franc Šivic

Vir: Bruneau, E. (2011): Sirop de nourrissement, des limites - ne pas dépasser. Abeilles&Cie, št. 5-6, maj-junij 2011, str. 9.

Nemčija

V zadnjem letu smo priča občutnim podražitvam sladkorja v svetu, to pa seveda vpliva tudi na ekonomiko čebelarjenja. Vzroki za podražitve so:

- Indija mora zaradi slabe žetve sladkornega trsa sladkor uvažati, namesto da bi ga izvažala.
- Zaradi poplav se je v Pakistanu zelo povečalo povpraševanje po sladkorju.
- Izvoz sladkorja iz Avstralije se je zaradi dežja in katastrofalnih poplav zmanjšal za 10 odstotkov.
- Brazilija vedno več sladkorja predela v pogonsko gorivo.

Na svetovni ravni se poraba sladkorja vsako leto poveča za 2 odstotka. Ker je proizvodnja te surovine odvisna predvsem od vremena, ki ga ni mogoče napovedati, bo ponudba sladkorja tudi v prihodnje negotova, njegova cena pa se bo še naprej zviševala.

Franc Šivic

Vir: Brockmann, G. (2011): Zuckerpreis auf Hoehenflug, Imkerfreund, št. 6, junij 2011, str. 3.

Italija

Kot sem že poročal v prejšnji številki našega glasila, se je italijanska nevladna organizacija U.C.E.P.E., ki že tretje leto vodi kampanjo »Rešimo čebele« in ki vsako leto enemu od zaslužnih italijanskih čebelarjev ali znanstvenikov podela priznanje »Vitez čebelje matice«, odločila, da bo letos ta naslov podelila dvema kandidatom, msgr. prof. dr. Francu Frilliju z videmske univerze in predsedniku ČZS Boštjanu Noču. Slovesnost je potekala v veliki dvorani mestne hiše v starodavnem furlanskem mestu Čedad. Poleg župana in svetnikov so se je udeležili tudi številni predstavniki kulturnega, gospodarskega in političnega življenja, novinarji državne televizije RAI ter tiskanih medijev, predsedniki čebelarskih društev iz Furlanije in drugi. Slovesnost je potekala po starih pravilih podeljevanja viteških naslovov, ki jo v Sloveniji zaradi opuščanja tradicije še premalo poznamo. Pred podelitvijo viteškega znamenja je moral kandidat podpisati tole prisego:

»Danes, na 8. gospodov dan v mesecu oktobru tekočega leta 2011, sem jaz, Boštjan Noč, prejel naslov »vitez čebelje matice«. S podpisom potrjujem prisego, da bom branil matico (it. Regina = kraljica, op. ur.) in njene čebele danes in v vseh dneh, ki bodo prišli, dokler me smrt ne loči od telesa.«

Foto: Franc Šivic

Viteza čebelje matice 2011 Boštjan Noč, predsednik ČZS (levo), ter msgr. prof. dr. Franco Frilli (desno)

G. Aldo Regola, predsednik U.C.E.P.E., oblečen v posebno haljo, je nato vsakemu kandidatu obesil okoli vratu viteško znamenje ter vsakemu izročil še knjigo s seznamom dozdajšnjih vitezov, v katero je za vedno vpisano tudi njegovo ime. Po podelitvi se je Boštjan Noč zahvalil prirediteljem za čast, ki so mu jo izkazali, ob tem pa je poudaril, da to imenovanje ne pripada samo njemu, temveč vsem slovenskim čebelarjem, saj brez njihovega sodelovanja ne bi mogel izpeljati številnih akcij, ki se jih je lotil v ob-

dobju svojega vodenja ČZS. S podpisom zgoraj navedene izjave pa se je obvezal, da bo svoje poslanstvo nadaljeval. »dokler ga smrt ne loči od telesa«.

Slovenski čebelarji mu iskreno čestitamo, hkrati pa ga opozarjamo, da se viteške prislege ne sme prelomiti.

Franc Šivic

Nemčija

Imidakloprid in klotianidin sta aktivni snovi z visoko insekticidno učinkovitostjo, uporabljajo pa ju tudi za zaščito semena različnih poljščin. V raziskavi so spremljali koncentracije neonikotinoidnih insekticidov v kapljicah, ki se zaradi gutacije ali soljenja pojavljajo na prvih listih poljščin. V spomladanskem obdobju, ko se čebelja družina pospešeno razvija, je za zadostno oskrbo mlade zalege nujno potrebna voda, ki jo čebele zbirajo v okolici čebelnjaka. Zaradi uporabe pesticidov (za zaščito semena) se zaradi procesa gutacije v tekočini rastline lahko pojavljajo tudi ostanki neonikotinoidov. To so s poskusom dokazali na Čebelarškem državnem inštitutu Univerze v Hohenheimu in Inštitutu za raziskave okolja Tehniške univerze v Dortmundu v Nemčiji. Iz koruznega semena, ki je bilo obdelano s klotianidinom (poncho 0,5 mg/semje in poncho pro 1,25 mg/semje), so v gutacijski tekočini našli koncentracijo 8.000 ng/mL. Ta koncentracija klotianidina se je sicer zmanjševala, vendar jo je bilo mogoče zaznati še nekaj tednov pozneje. Pri semenih, ki so bila obdelana s sredstvom poncho pro, v gutacijski tekočini v prvih stopnjah razvoja rastline niso ugotovili visokih koncentracij, kljub temu pa se je koncentracija zniževala počasneje. Gutacijska tekočina tritikale, pri kateri je bilo seme obdelano z imidaklopridom, je spomladi vsebovala majhne količine aktivne snovi (do 13 ng/mL). Med vzorčenjem gutacijske tekočine neposredno med poskusom niso opazili čebel, ki bi se napajale na kapljicah tritikale ali koruze. Avtorji se sprašujejo, v kolikšni meri so te kapljice privlačne za čebele, zato predlagajo nadaljnje raziskave na njihovih površinah.

Čebela pije vodo iz kapljice soljenja rastline.

dr. Maja Smodiš Škerl,
Kmetijski inštitut Slovenije

Vir: Reetz, J. E., Zuhlke, S., Sittler, M., Wallner, K. (2011): Neonicotinoid insecticides translocated in guttated droplets of seed-treated maize and wheat: a threat to honeybees? *Apidologie* 48: 596-606.

Hrvaška

V naši sosesčini, in sicer v Zagrebu in Osijeku na Hrvaškem, so od 6. do 9. oktobra potekali »Dnevi medu Hrvaške«. Sobotna prireditev v Osijeku je bila posvečena osrednjemu dogodku, to je 130-letnici izhajanja čebelarškega časopisa »Hrvatska pčela«. Ta dogodek so zaznamovali tudi z izidom monografije z naslovom »130 godina Hrvatske pčele«, ki so jo napisali prof. dr. Stjepan Sršan, dr. Stipan Kovačić in prof. Mario Fišer. Osijek imajo sicer za zibelko hrvaškega čebelarstva. Pravzaprav ni nič nenavadnega, da se je vse skupaj začelo prav tam, saj je v tem mestu začelo delovati prvo čebelarstvo društvo na Hrvaškem. Tam je izhajal tudi prvi čebelarški časopis, tam so izvedli prvo ocenjevanje medov in ustanovili prvo čebelarstvo zvezo. V okviru te slovesnosti so podelili tudi nagrade, osvojene na ocenjevanju medov in medenih pijač, nagrade za najboljše izdelke za izboljšanje zdravja, za najboljšo embalažo za med in za medene pijače ter nagrado za najboljši spominek.

Foto: Aleš Rodman

130-letnica revije Hrvaška čebela

V nedeljo je potekal strokovni del prireditve s predavanji. Po uvodni predstavitvi izida monografije, je sledil strokovni del. Doc. dr. Ivana Tlak Gajger je predavala o vzrokih izgub v čebelarstvu, prof. dr. Mirjana Primorac je predavala o avtentičnosti medu in merilih ocenjevanja, sam pa sem govoril o delovanju ČZS po vstopu v Evropsko unijo. Občutki in vtisi po dveh dneh bivanja v Osijeku so mešani. Scenarij prireditve je bil po mojem mnenju zelo dober, motilo pa me je zelo opazno dobrikanje politikom. Na nas, predstavnike drugih držav, in na druge predstavnike iz tujine so kar nekako pozabili oziroma smo bili v drugem planu. Zelo odkritosrčna je bila gesta nekega obiskovalca v nedeljo, ko je v dvorani zaklical: »Dobro da ste prišli, vas bomo volili!« Treba je povedati, da bodo volitve na Hrvaškem tako kot pri nas decembra letos. ■

mag. Aleš Rodman, podpredsednik ČZS

Dvigalo na škripec za nakladni panj

Igor Tausas

Čebelarjenje doživlja vsak čebelar po svoje. Sam sem se s prvim panjem čebel srečal spomladi 2004. Ob čebelji družini, ki mi jo je podaril sodelavec in ki sem jo naselil v obnovljen star AŽ-panj, in ob vnetem prebiranju čebelarke literature sem začel spoznavati skrivnosti čebel. Sprva sem družine naseljeval v AŽ-panje, zaradi izjemno močnih družin pa sem vedno bolj spoznaval slabosti tega panja. Družine so v njem hitro dosegle rojilno razpoloženje, poleg tega pa je kljub vstavljanju gradilnih satov postalo zaradi divjih pozidav, predvsem trotoviskih celic pod sati in nad njimi, pregledovanje družin in premeščanje satov iz plodišča v medišče zelo zamudno. Leta 2007 sem začel čebelariti v nakladnih panjih, najprej v LR-panjih, potem pa zaradi kombiniranja z obstoječimi AŽ-panji še z nakladnim panjem tipa Gerstung-Jurkovič (GJ). Od tedaj uporabljam AŽ-panje za rezervne in šibkejše družine ter za roje, v nakladnih panjih pa naseljujem gospodarske družine, ki jih pred glavno pašo še okrepim s sati iz rezervnih družin. Kot vsi, ki čebelarijo v nakladnih panjih, sem se tudi sam spopadal s problemom dvigovanja naklad, saj so te pri GJ-panju izjemno težke in velike. Ker v literaturi na tem področju nisem zasledil primerne rešitve, sem se začel ukvarjati s tem, kako bi izdelal dvigalo, s katerim bi si olajšal delo z nakladami. Po več poskusih in različicah sem po približno enem letu skonstruiral tako dvigalo za nakladne panje, ki mi omogoča delo z nakladami, ne da bi mi jih bilo treba dvigovati.

Razstavljeno dvigalo, pripravljeno za uporabo

Za izdelavo dvigala sem uporabil kovinsko konstrukcijo, vrvi, vodila in škripce. Dvigalo na škripec

Dvigalo je vstavljeno s prednje strani panja in položeno na nosilno konstrukcijo panjev. Po minimalnem dvigu (dovolj je od 1–2 cm) naklade jo skupaj z vertikalno konstrukcijo potisnem naprej v delovni položaj. Pri zamenjavi položaja naklad jih spustim na horizontalno konstrukcijo ter jih z dvigalom poljubno zložim, nato pa postavim v prvotni položaj.

za nakladni panj sem skonstruiral tako, da mi omogoča preprosto montažo in hitre premike od panja do panja, saj mi dvigala ni treba pritrdjevati na nosilno konstrukcijo panjev. Dvigalo je prilagodljivo višini nosilne konstrukcije panjev in višini panjev. Je zložljivo, lahko in kot tako enostavno za prevoz in shranjevanje. Za uporabo ne potrebuje električne energije. Dvigalo uporabljam za oba tipa nakladnih panjev (LR, GJ).

Delo z dvigalom poteka tako, da ga po razstavitvi vstavim s prednje strani panja in ga položim na nosilno konstrukcijo, na kateri so panji. Po potrebi višino dvigala prilagodim terenu s pomikanjem prednjih podpornih palic.

Na vsako naklado sem namestil štiri oprijemala (vijaki za les), za katera zataknem vrvi z nosilno palico, to palico pa nato spojim z vrvo, ki je skozi škripec povezana z napenjalom dvigala. Ob pomoči napenjala naklado dvignem toliko, da se naklade med seboj ločijo, nato pa vertikalno konstrukcijo skupaj z dvignjeno naklado premestim naprej v delovni položaj. S tem si omogočim vpogled na sate v nakladi, ki so pod odstranjeno naklado. Po istem postopku lahko hkrati dvignem več naklad oz. celoten panj. Na horizontalno konstrukcijo pred panj položim zaradi izpadanja čebel (predvsem mladic in matice) podstavek.

Pri zamenjavi položaja naklad po opisanem postopku dvignem zgornjo naklado, jo prestavim v delovni položaj in jo nato spustim na horizontalno kon-

strukcijo pred panj. Nato dvignem naslednjo naklado in jo postavim nad prej odstranjeno naklado, potem pa obe nakladi postavim hkrati nazaj na spodnjo naklado (plodišče). Na enak način lahko poljubno zamenjujem naklade v vseh potrebnih kombinacijah.

Če med nosilno prečko in vrvo vstavim natezno tehtnico, povezano z napenjalom, lahko posamezno naklado oz. celoten panj tudi stehtam.

Pri dvigovanju naklad z dvigalom se čebele minimalno vznemirijo, saj je dvigovanje in spuščanje naklad enakomerno in nadzorovano. Ker je nadzorovano tudi novično združevanje naklad, je manjša tudi možnost poškodovanja čebel.

Opisano konstrukcijo dvigala na škripec za nakladni panj sem kot inovacijo prijavil na Patentnem uradu v Ljubljani. ■

Inovacija za sublimiranje oksalne kisline

Jožef Novak

Sem čebelar z 39 čebeljimi družinami in čebelarim že 40 let. Po izobrazbi sem gradbeni delovodja. V svojem prostem času se posvečam razvijanju različnih pripomočkov in inovacij v čebelarstvu. Nazadnje sem razvil napravo za sublimiranje oksalne kisline (OK).

Avtorja knjige »Varoja, čebela, čebelar« opisujeta, da je OK zelo učinkovito sredstvo za zatiranje varoj. OK je organska kislina, ki je naravna sestavina rastlin in tudi medu. Obstaja v obliki brezbarvnih kristalov in je topna v vodi. Pri gretju oz. sublimaciji se spremeni v paro, ob ohlaiditvi pa znova preide v kristale. Po klasifikaciji Evropske unije spada OK med snovi, ki so škodljive za človekovo zdravje, zato moramo pri delu z njo uporabljati zaščitna sredstva.

Sestavni deli sublimatorja

- ohišje izdelano iz nerjavečega jekla, katerega naloga je zadržati pline, da se ne bi razpršili še pred vstavitvijo naprave v panj; na ohišje so pritrjeni tudi drugi deli;
- akumulator (12-voltni), iz katerega se naprava napaja z energijo;
- kabel, ki dovaja energijo iz akumulatorja v grelec;
- grelec, ki OK spremeni v pline;
- ventilator, s katerim potisnemo hlape v panj;
- stikali za vklop in izklop grelca in ventilatorja;
- termostat za regulacijo temperature grelca

Namen, opis in prednosti inovacije za sublimacijo OK

Naprava je bila razvita kot pripomoček za zimsko zatiranje varoj tako, da lahko s sublimirano OK zadimimo notranjost panja. Pri tem nam AŽ-panjev ni treba odpirati od zadaj ali jemati satov iz panjev, pri nakladnih panjih pa ni treba dvigovati pokrovov. Odpiranje panjev je namreč zamudno delo, poleg tega pa lahko pri tem tudi preveč ohladimo čebele. Sublimiranje bi namreč potekalo z zunanje strani, in sicer skozi žrelo oziroma vhod v panj. S tem je tudi občutno zmanjšana možnost zastrupitve čebelarja z OK. Če bi se naprava morebiti izmaknila iz panja, pa bi se lahko, če se vsa kislina še ne bi izdila v panj, kadar koli odmaknili, saj ste zunaj oz. na prostem. Vsekakor je treba pri tem delu uporabljati ustrezno obrazno masko.

Naprava deluje na 12 V akumulator

Foto: MB

Naprava deluje tako, da je priključena na 12-voltni avtomobilski akumulator in je prenosljiv. Ko je naprava priključena na akumulator, se jo odpre, v posodico grelca doda ustrezno količino OK in znova zapre. Potem se napravo skozi žrelo potisne v panj, ne glede na to, ali gre za nakladni ali AŽ-panjski sistem. Ko je prednji del naprave v panju, se najprej vključi stikalo grelca, čez približno 30 sekund pa še ventilator, ki hlape sublimirane OK potisne v panj, kjer se razpršijo po čebelah. Ko se kislina izkadi iz naprave, najprej izključimo grelec in ventilator, šele potem pa napravo izvlečemo iz panja. Ob ponovitvi postopka v naslednjem panju se vključi obe stikali hkrati, seveda šele potem, ko je naprava že v panju. Delo v enem panju po moji oceni traja le 3-5 minut, izparevanje pa le približno eno minuto, kar je dobro zaradi ekonomičnosti porabe časa. Napravo bi lahko ob ustrezno odmerjeni količini OK uporabili tudi za prašilčke, narejence in roje.

Prednost naprave je tudi v tem, da ima vgrajen termostat, katerega naloga je preprečevati pregretje OK in posledično njen razpad v ogljikov monoksid, zelo nevaren plin, ki bi pomoril vse čebele. OK začne izhlapevati pri temperaturi približno 96–98 °C, pri

temperaturi približno 180 °C in več pa začne razpadati v ogljikov monoksid. Zaradi tega je termostat zelo pomemben, saj preprečuje, da bi se kislina spremenila v strupe, nevarne tako za čebele kot za čebelarja. Vgrajen termostat samodejno izklopi grelec pri približno 160 °C in ga znova vključi pri približno 90 °C. Posledično temperatura plinov (hlapov) ne doseže tako visoke temperature, da bi škodovala čebelam.

Pot do potrditve inovacije za splošno rabo

Svojo inovacijo sem patentiral kot intelektualno lastnino pri Uradu Republike Slovenije za intelektualno lastnino. Poskušam narediti tudi preizkus primernosti za uporabo in pridobiti atest, kar bi mi omogočilo, da svojo napravo ponudim čebelarjem, vendar ugotavljam, da v Republiki Sloveniji ne obstaja nobena pristojna institucija, ki bi preizkusila napravo in mi izdala atest. Zaman sem poskušal pri Ministrstvu RS za zdravje, Veterinarski upravi Republike Slovenije, Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Inštitutu Jožef Štefan, Fitosanitarni upravi Republike Slovenije ... Ker verjamem v svoj izum in da le ta lahko koristi čebelarjem pri zatiranju varoj bom še naprej poizkušal pridobiti atest. ■

Komentar uredništva

Z objavo članka g. Novaka želimo predstaviti inovacijo, ki je sad slovenskega inovatorskega dela in tehnološkega »know-how-a«. Domače inovacije in trženje le teh so motor gospodarstva. Pri tovrstnih izdelkih za delo s snovmi nevarnimi človekovemu zdravju, je seveda potrebno predhodno opraviti preizkus primernosti za uporabo – atest in dosledno upoštevati navodila za varnost pri delu. V

uredništvu si želimo, da bi ta in tudi številne druge čebelarke tehnološke inovacije, našle pot, preko včasih nerazumljivih birokratskih ovir, do legalne prodaje na tržišču in tako prispevale k razvoju čebelarstva in ohranitvi čebel. Znano je, da so podobne naprave, tuje izdelave, že v prodaji v Sloveniji, zato bi domači izdelki predstavljali dobrodošlo konkurenco tujim. *Uredništvo*

Zimski škodljivci čebel

Vlado Auguštin

Poleg slabega ali nevednega čebelarja poznamo še številne druge sovražnike in škodljivce, ki čebelam strežejo po življenju ali prežijo na njihove sladke zaklade. Ti so nevarni tudi pozimi, ko mora biti v čebelnjaku in njegovi okolici popoln mir, da lahko čebele dobro prezimijo.

Med škodljivce, ki utegnejo pozimi povzročiti škodo v čebelnjaku in pri čebelah, vsekakor sodijo miši. Te lahko v najnižji vrsti skladnice zlezejo skozi žrelo panja in si med sati uredijo gnezdo. Zaradi vznemirjenja čebel lahko čebelja družina v takem

panju odmre. Bolj škodljive so rovke, ki pozimi prav tako kot miši zlezejo v panje, sklestijo satje in uničijo marsikatero družino. Kot žučkojedkam so jim čebele dobrodošla poslastica. Proti rovkam in mišim se varujemo tako, da znižamo žrela ali jih zaslonimo z zapornicami, ki imajo zobčaste zareze.

Pred čebelnjakom se včasih naseli tudi jež, ki s svojim lomastenjem razburja čebele. Večje škode ne povzroča, saj se zadovolji že z mrtvicami pred čebelnjakom. Večjo škodo pa lahko pozimi povzročijo ptice. V čebelnjakih, ki stojijo blizu gozda, so v tem času najbolj nadležne nekatere vrste žoln. Obešajo se na panje, potrkavajo z dletastimi kljuni na konč-

* Svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

nice in na lepljive jezike spretno lovijo čebele, ki se pokažejo pri žrelu. Žolne imajo sposobnost stesati v panj tudi za pest veliko luknjo. Ožji sorodniki žoln so detli, nekatere vrste detlov pa so prav tako na črnem seznamu čebelarjev. Okoli panjev pozimi rada stika tudi sinica. Brezskrbno potrka pri žrelu na končnico in prvo čebelo, ki pride pogledat, kdo moti hišni red, odnese na bližnjo drevesno vejo in jo slastno požuje. Nadlegovanja sinic se ubranimo, če jim pripravimo krmilnico z zrnjem, pred žolnami in detli pa se ubranimo, če pred čebelnjakom postavimo fizično zaščito v obliki mreže, ki jim prepreči dostop do panjev.

Pozimi čebele zelo moti in razburja vsak tresljaj, ropot ali vznemirjanje škodljivcev. Ker se ob vsaki motnji v panjih pojavi izrazitejša gibanje, zaradi česar

Foto: Drago Pančur

Žrelo, zavarovano z zapornicami.

se zimska gruča čebel zrahlja, številne čebele pa se razlezejo po satju in otrpnejo, moramo biti pozorni tudi na to nevarnost čebel. ■

Terensko svetovanje na Primorskem

Anton Sušič*

ČD Ajdovščina, katerega član sem tudi sam, je po številu članov eno izmed največjih društev v Sloveniji. Vanj je vključenih 143 čebelarjev, ki čebelarijo s 3150 panji. Sam čebelarim z 80 panji na območju zgornje Branice in Vipave. Sem terenski svetovalec in pokuševalec medu v zgornji Vipavski dolini.

Kot mentor čebelarskega krožka OŠ Draga Bajca v Vipavi se po svojih najboljših močeh trudim, da najmlajše čebelarje usmerjam v pravičen odnos do narave in čebel. Pri delovanju čebelarskega krožka mi je v pomoč učiteljica ga. Boža Pangrc, ki je prav tako članica našega čebelarskega društva. Zaradi izziva in zbiranja čebelarskih izkušenj čebelarim v AŽ-, nakladnih in Kirarjevih panjih. Pridobljeno znanje in izkušnje prenašam na mlajše čebelarje ter jih seznanjam z velikim vplivom čebel in čebelarstva na okolje.

Na območju našega čebelarskega društva je raznovrstna paša. V dolini ob reki Vipavi in na zahodnih obronkih Vipavske doline in zgornje Braniške doline je obilna akacijeva paša. Severno-vzhodni obronki Nanosa s Podkrajem in Hrušico so poraščeni s hojo in smreko, ki čebelam ponujata gozdno pašo, žal pa ta zadnja leta ni bila kaj prida.

Hitro se spreminjajoče razmere v naravi, sušna obdobja, neurja, dolgotrajne padavine, nalezljive bolezni, pomori čebel in zastrupitve zahtevajo od čebelarjev hitro prilagajanje in iskanje rešitev za ohranjanje čebeljega fonda. Posledice neugodnih naravnih

razmer ali drugih dejavnikov bomo po mojem mnenju najlažje in najhitreje odpravili, če za pomoč prosimo svetovalno službo ali stroko oziroma s pogovorom in izmenjavo izkušenj.

Pri našem delu je pomembno hitro odkrivanje sprememb in odločno ukrepanje. Sodelovanje med čebelarji in terenskimi svetovalci se počasi vendarle krepi, predvsem po zaslugi mlajših in novih čebelarjev. Ker zakonodaja in trg zahtevata bolj kakovostne in neoporečne čebelje pridelke ter njihovo označevanje, je sodelovanje s terenskim svetovalcem zaželeno predvsem pri analizi medu in določanju sortnosti.

Terensko svetovanje je mlada dejavnost, ki išče načine za uspešno sodelovanje s čebelarji pri ohranjanju kranjske sivke. Cilje, ki smo si jih zastavili, bomo lahko dosegli samo s skupnim delom in zaupanjem. Vsem čebelarjem želim uspešno zazimitev čebel in medeno prihodnje leto. ■

Foto: Tomaz Sarnec

* Terenski svetovalec pri ČZS, JSSČ

Moje izkušnje z Apiguardom

Alojz Rupnik

K pisanju tega članka so me spodbudili različni komentarji čebelarjev o letošnjih ukrepih pri zatiranju varoj, predvsem v zvezi z uporabo Apiguarda. Ker sem na svojem stojišču zbral kar precej podatkov, bom v nadaljevanju prikazal spremljanje odpada s številkami, in sicer od spomladanskega in poletnega naravnega odpada do odpada po uporabi apiguarda ter po uporabi oksalne kisline. Rezultati zbujaajo kar precej skrbi in bojim se, da bo do pomladi praznih kar nekaj panjev.

Opazovano stojišče je postavljeno v Črnem Vrhu nad Idrijo. V bližini, razen enega čebelarstva z do 10 družinami, ni drugih čebel. Poleg drugih družin sem posebej spremljal naravni odpad varoj v desetih čebeljih družinah v 10-satnih AŽ-panjih. Družine sem v zimskem času tretiral z oksalno kislino po navodilih območnega veterinarja. Ob prvih pomladanskih pregledih nisem opazil napadenosti od varoj. V drugi polovici aprila sem vstavil gradilnike in testne vložke. Uporabljam vložke, ki pokrivajo celotno površino podnice. Rezultati naravnega odpada so prikazani v tabeli 1.

Ker naravni odpad ni bil velik – izjema je bil samo panj št. 30 –, sem sklenil z ukrepi počakati do zatiranja varoj z Apiguardom. Vmes sem redno izrezoval trotovino na gradilnih satih tri do štirikrat. Družine so se lepo razvile in sem kar dobro točil. Po zadnjem točenju sem dal družinam Apiguard. Rezultati so prikazani v tabeli 2.

Sklepal sem, da je bilo zatiranje uspešno, vendar sem opazil, da družine slabijo. Predvsem družina v panju št. 30, v katerem sem odzvel vso po-

krito zalego. Ob tem sem vseh deset družin poškrpil z oksalno kislino, in to kar dvakrat, ker so bili rezultati porazni, kot je to razvidno iz tabele 3. Oksalno kislino sem pripravil po navodilih veterinarja in sicer 65 g kristalne kisline, 1 l vode in 0,50 kg sladkorja in s pripravkom poškrpil družine.

Skleпам, da na podlagi spremljanja naravnega odpada varoj ne dobimo zanesljivega podatka o napadenosti čebelje družine z varojami. Po mojem mnenju pa tudi Apiguard ni dovolj učinkovit. Podobni rezultati so tudi na nekaterih drugih mojih stojiščih, na katerih sem nekaj panjev že zaprl. Zato naj vse čebelarje še posebej opozorim, naj bodo pozorni na število varoj v svojih čebeljih družinah, če že ni prepozno. ■

Tabela 2: Spremljanje odpada varoj po vstavitvi Apiguarda

Št. panja	Vstavitve Apiguarda 17. 8. 2011, zamenjava 30. 8. 2011				
	Datum kontrole				
	23. 8.	30. 8.	1. 9.	6. 9.	8. 9.
21	35	50	56	105	28
22	42	35	64	70	30
23	38	60	28	85	30
24	44	78	36	108	34
25	30	60	72	106	40
26	105	210	42	290	70
27	28	10	50	65	24
28	35	60	95	160	42
29	30	79	25	132	46
30	350	400	105	250	270

Tabela 3: Spremljanje odpada varoj po škropljenju z oksalno kislino

Št. panja	Poškrpil z oksalno kislino 8. 9. 2011 in nato še 20. 9. 2011						
	Datum kontrole						
	9. 9.	12. 9.	14. 9.	20. 9.	21. 9.	25. 9.	1. 10.
21	40	160	105	270	500	230	200
22	100	80	100	105	150	50	70
23	80	120	57	100	250	80	140
24	310	195	35	125	250	85	65
25	240	130	65	165	480	270	200
26	550	250	220	360	850	420	35
27	520	190	50	60	320	58	25
28	320	60	40	75	420	120	110
29	450	130	55	150	1020	420	190
30	85	40	15	70	120	40	75

Tabela 1: Spremljanje naravnega odpada varoj

Št. panja	Testne vložke vložil 20. 4. 2011			Testne vložke vložil 27. 6. 2011		
	Datum kontrole			Datum kontrole		
	28. 4.	6. 5.	10. 5.	5. 7.	13. 7.	21. 7.
21	0	0	1	1	2	2
22	0	0	0	1	1	1
23	0	0	0	1	0	1
24	0	0	0	1	2	5
25	0	0	0	0	1	1
26	0	0	0	2	1	6
27	0	0	0	0	1	1
28	0	0	0	2	3	6
29	0	0	0	5	3	1
30	0	0	1	12	10	25

Pavel Zdešar et al.:

Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje, 2. del

Za mano je burna sobota. Prebral sem nekaj ključnih poglavij knjige Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje, preostale pa preletel, da bi dobil vtis o vsebini drugega dela knjige našega novega čebelarskega učbenika. V prvem delu knjige je bilo kljub velikemu napredku znanosti težko podati neke revolucionarne ideje. Vrsta novih teoretičnih znanj pravzaprav ni veliko prispevala k dojemanju čebelje družine, kot smo jo poznali pred nekaj več kot desetletjem. Toda v čebelarski tehnologiji ni bilo zapisanega veliko novega. Po navadi je bil obseg del premajhen, ključni pisci pa še preveč obremenjeni z ustaljeno prakso večine čebelarjev.

V tej knjigi so nam izkušeni čebelarski mojstri predstavili vrsto tehnoloških prijemov, ki so se razvili v desetletjih praktičnega dela. Še posebej sem bil pozoren na pisanje urednika in pisca zajetnega dela o tehnologiji čebelarjenja. Navdušen sem, ker v viziji še vedno obstaja NAŠ ČEBELNJAK. Koncept čebelnjaka v resnici zasluži posebno spoštovanje, in to ne samo zaradi kulturne dediščine, ampak tudi zaradi posebnih razmer za čebelarjenje, saj se te lahko približajo celo pravi farmacevtski proizvodnji. Tovrstne vizije si na prostem težje zamislim. Tudi sam sem veliko razmišljal o konstrukcijah in rešitvah panjev za čebelarjenje v čebelnjaku. Morda bo kdo s težavo sprejel eno ključnih ugotovitev. Čebelarjenje v čebelnjaku se lahko razširi po vsem svetu, če bomo vanj spravili moderni panj s standardnimi merami satnikov. Res da tudi v svetovnih razmerah obstaja nekaj neskladij, kot lahko preberemo v knjigi, vendar velika odstopanja vsekakor ne omogočajo širše uveljavitve. Glede na lastnosti naše kranjice Pavle Zdešar predlaga uveljavitev dvoetažnega plodišča LR-mere z dvema nižjima mediščema, saj na ta način še vedno lahko dva panja spravimo v višino treh standardnih AŽ-panjev. To bi nam sicer omogočilo tudi širše uveljavljanje tehnologije čebelarjenja v čebelnjaku. Seveda so v okviru tega mogoče še številne dodatne inovacije. Vesel sem, da je opazno mesto dobil Kirarjev panj. Tako Zdešarjev predlog čebelarjenja v čebelnjaku kot Kirarjev panj izključujeta možnost mešanja plodiščnih in mediščnih satov. Na to opozarjajo tudi drugi avtorji in ob morebitnih enakih satnikih svetujejo strogo označevanje in ločevanje satja glede na mesto uporabe. Ločitev satov na plodišče in medišče je nujna, ker je samo na ta način zagotovljeno kar najmanjše možno onesnaženje medu, bodisi s sredstvi za zdravljenje čebel bodisi na račun hranjenja čebel.

Morebitni bodoči konstruktorji panjev bodo v knjigi našli zbrane vse podrobnosti, ki jih MORAJO upoštevati pri načrtovanju, predvsem pomembno pa je upoštevati priporočila glede ustreznih razmikov v panju. Pomembno je, da nam knjiga ponuja tudi sodoben pogled na materiale v panju. To ni lahka naloga za čebelarje z zalogo starih

Čebelarska zveza Slovenije
Brdo pri Lukovici 2011
512 strani, trda vezava

panjev. Poleg tega pa je cena nerjavnega železa občutno višja. Naj samo spomnim, da je, žal, v propolisu mogoče najti čezmerne količine cinka. Pri tem ne smemo pozabiti, da čebele propolis prenašajo iz enega dela panja v drugi del, tako da lahko cink s pocinkane mreže zaide na mrežo za zbiranje propolisa.

Ob takem navdušenju je sicer tudi nekoliko grenkega priokusa. Žal za optimalno rešitev (LR-mera) še nimamo razvitih panjev. Ali je to čebelarjenje s predali, kakršnega je že preizkusilo nekaj čebelarjev? Ali je morda to lahko panj, izdelan kot trietažni AŽ-panj, ki ga sicer avtor priporoča kot že uveljavljeno rešitev? Ali pa lahko kaj potegnemo iz dediščine Kirarjevega panja? Kirarjev B-panj je sicer predlagan kot dobra rešitev za stacionarno čebelarjenje, poleg tega pa morda z njim lažje podpremo tudi proizvodnjo čebel na satih DB-mere. Čebelarji, ki bodo še naprej prodajali v dežele z DB-panji, se bodo verjetno prilagajali tudi temu. Dolgoročno pa bomo verjetno res morali privoliti v najbolj razširjeno mero satnika v svetu – tj. v LR-mero. Kakor koli, zelo bi bili dobrodošli natančni načrti ustreznih panjev. Je to posebno delo za komisijsko za tehnologijo čebelarjenja?

Pri opravljanju s čebeljimi družinami je pomembno ključno sporočilo, da čebele vedno potrebujejo zajetno zalogo medu za normalno delovanje. Drugo pomembno sporočilo pa je, da poletje ni čas za reševanje čebel, največja skrb za bodoče družine je že spomladi in ob zadnji obilni zanesljivi paši, ki je pri nas pravi kostanj. V drugačen odnos do čebel so

nas potisnile varoje in njihova spremljajoča družina (nosema, virusi, pesticidi), ki zelo prizadenejo čebeljo družino, še zlasti, če se jim pridruži izrazito sušno poletje, kot smo ga znova doživeli letos. Čebelarji, ki imamo težave z ustreznim vzdrževanjem čebel, imamo tri možnosti: (1) opustiti moteče dejavnosti in se brezkompromisno resno oprijeti čebelarjenja, (2) zmanjšati število čebeljih družin, da kljub pičlemu prostemu času še vedno najdemo dovolj časa zanje, ali (3) priznati svojo nezmožnost za čebelarjenje in prenehati z dejavnostjo.

Pomemben delež v knjigi je namenjen tudi predstavitvi čebeljih pridelkov in njihovi uporabi. Gre za pomemben prispevek, v katerem je zbranega veliko znanja in ki bo koristen pripomoček čebelarjem tako pri razumevanju pridelave kot pri morebitni pripravi posebnih izdelkov iz čebeljih pridelkov. Sveže v našem čebelarskem tisku pa delujejo poglavja o kontroli kakovosti in trženju čebeljih pridelkov. Po navadi se znamo potruditi in postati pravi mojstri pridelave, resen problem pa se pojavi, ko je treba pridelke v primerni obliki ponuditi porabniku. Omenjena poglavja so dober začetek za širše poznavanje celotnega procesa od paše do mize naših porabnikov.

Pri vsem skupaj sem nekoliko pogrešal omembo dela z mladimi v šolah in vrtcih. Dejavnost na tem področju je dobro razvita, in to že desetletja. Zaradi tega so porabniki razmeroma dobro izobraženi, saj znajo ceniti doma pridelane čebelje pridelke. To je nekaj, pri čemer moramo na ravni čebelarske organizacije vztrajati in kar moramo tudi poglobljati, na ravni čebelarskega podjetništva pa moramo brezkompromisno sodelovati v tovrstnih dejavnostih.

Manj obsežno sta predstavljeni tudi področji apiterapije in zgodovine čebelarjenja. Vsekakor imamo na voljo nekaj osnovnih informacij, za poglobljeno spoznavanje pa lahko v roke vzamemo druga domača ali tuja dela. Upam, da bomo lahko kmalu brali tudi posebna dela s teh dveh področij.

Nekaj manjših pomanjkljivosti zaradi tiskarskih škratov in včasih samosvojega razlaganja bioloških osnov razvoja čebelje družine niso zmanjšali mojega navdušenja nad bogato sporočilnostjo dolgoletnih izkušenj čebelarskih mojstrov. Morda pisanje ne bo uspelo premakniti prakse in mišljenja številnih čebelarjev, a prihodnji rodovi čebelarjev bodo pokazali, da tudi naše čebelarjenje v čebelnjaku lahko drži korak z razvojem tehnologije čebelarjenja in pridelave čebeljih pridelkov ali celo prevzame prvenstvo na teh področjih. Vsekakor jim bo ta knjiga v veliko oporo, lahko bi rekel ključni priročnik pri razvoju čebelarske tehnologije v tretjem tisočletju, ko se bo znanje mojstrov združilo s sodobnimi tehnologijami. ■

prof. dr. Janko Božič, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo

ČEBELARSKI ŽURNAL

Ilustrirani časopis za čebelarsko kulturo

Poziv k naročilu za leto 2012

Časopis izhaja v srbskem jeziku štirikrat letno (januar, april, julij in oktober) na 52 barvnih straneh.

Cena letne naročnine je 18 EUR
(v ceno je vračunana dostava na naslov naročnika)

PREDPLAČILO LAHKO IZVRŠITE NA DVA NAČINA:

- 1. Preko posrednika v Sloveniji g. Franca Prezelja:**
Kontakt: 030/604 011; 01/831 54 45; 041/295 766;
franc.prezelj@siol.net
- 2. Direktno, preko sledečih korakov za plačilo:**
Intermediary Bank / Correspondent Bank
SWIFT – BIC: DEUTDEFF
Ime: DEUTSCHE BANK AG
Mesto, Država: FRANKFURT AM MAIN, GERMANY
Account with institution / Beneficiary's Bank
SWIFT – BIC: KOBRRS33
Ime: KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
Naslov: Svetog Save 14
Mesto, Država: 11000 Belgrade, Republic of Serbia
Beneficiary
IBAN/ številka računa: RS35205007100046637333
Ime podjetja: IZDAVAČKA AGENCIJA UME LJ IČ
Naslov: ČE DE DULEJANOV IČ A 33
Mesto, Država: Kragujevac, REPUBLIC OF SERBIA

Bančno provizijo plača naročnik, o čimer obvesti bančnega uslužbenca. Potrdilo o plačilu s točnim naslovom predplačnika je potrebno poslati z elektronsko pošto na e-naslov: pcelarskizurnal@yahoo.com, ali s pošto na naslov: Pčelarski žurnal, Braće Jerković 103/10, 11010 Beograd, Srbija

Kontakt: **Ivan Umeljčić** • ++381 64 2424455 • ++381 11 2497890
pcelarskizurnal@yahoo.com • www.umeljic.com

Novi naročniki prejemejo v dar dve številki Čebelarskega žurnala iz leta 2011.

Čebelarjeva opravila v novembru

Miha Štular – Cerklje na Gorenjskem

Pred nami je zimsko obdobje oziroma čas, v katerem čebelja družina počiva, čebelar pa trdo dela. Začenja se namreč sezona prodaje čebeljih pridelkov. Brez dvoma je pridelovanje lažje od prodaje. O čebeljih pridelkih, ki jih ponujamo, vedno govorimo le najboljše. V pogovoru s kupci izražajmo svojo osebno predanost čebelam in čebelarstvu. Tako bo tudi naša prodaja uspešnejša.

Čebelarski marketing

Delo s čebelami v tem letu je pri koncu, uspešnost našega čebelarjenja pa se kaže v kilogramih pridelanega medu in drugih čebeljih pridelkov ali v številu opravljenih in prodanih čebeljih matic, odvisno od tega, v kaj je usmerjeno naše čebelarstvo. Kljub dobri letini pa naše delo še ni dokončno ovrednoteno. Večkrat se zgodi, da je pridelovanje čebeljih pridelkov lažje od njihove prodaje. Lahko smo dobri strokovnjaki pri delu s čebelami, primanjkuje pa nam idej za prodajo, to pa v končni fazi izniči naše delo. Ker je obdobje zime najprimernejše za prodajo čebeljih pridelkov, je prav, da poznamo vsaj temeljne zakonitosti uspešne prodaje. Temeljno marketinško pravilo, in to ne glede na vrsto proizvoda, je pravilo štirih P-jev. V slovenskem prevodu: 1. produkt, 2. cena, 3. lokacija in prodajni prostor ter 4. promocija so temeljna pravila, ki se jih mora držati vsak prodajalec. Pa si pogledajmo vsakega izmed njih, prilagojenega čebelarski dejavnosti.

Najprej produkt. Predpostavljamo, da pridelujemo zgolj med. Najpomembnejše je, da čebelarji o svojem produktu govorimo vedno le najboljše. Čebele predelujejo nektar in mano v najkakovostnejše živilo. Čebelarji vlagamo svoj trud v točenje in polnjenje v kozarce pod strogimi higienskimi zahtevami. Potem pa z eno napačno izrečeno besedo pri prodaji uničimo ves čebelji in naš trud ter zgubimo kupca. Npr. kostonjev med je grenak, to pa ima za kupca negativen prizvok, med oljne ogrščice ima vonj po repi, manin med nastane iz izločkov uši – oboje kupca avtomatično odvrne od nakupa. Kot da bi prodajalec avtomobilov namesto hvale o avtu kupcu govoril, da je glasen, neudoben, da porabi veliko goriva! Najbrž ni treba poudarjati, da bi s tem kupca odvrnil od nakupa. Kupcu moramo dati vedeti, da je vsak med darilo narave in kot tak najboljši, ter ga s pozitivnim pristopom prepričati, da se odloči za posamezno vrsto medu.

Temeljna marketinška pravila: 1. produkt, 2. cena, 3. lokacija in prostor, 4. promocija.

Mnenja se stalno krešejo tudi okoli prodajne cene medu. ČZS že nekaj časa objavlja priporočene prodajne cene medu na drobno. Vsak izmed nas pa se lahko vpraša, koliko se teh cen drži. Dejstvo je, da svojega dela velikokrat ne znamo ceniti. Podobno je tudi pri pridelkih in izdelkih. Nekako razumljivo je, da čebelarji, ki pridelajo nekaj ton medu, ne morejo vsega prodati na drobno po ceni, ki bi bila zanje ugodna. Nikakor pa ni sprejemljivo, da čebelarji, ki pridelajo nekaj 100 kg medu, tega prodajajo po smešno nizkih cenah. S tem povzročijo trojno škodo: samim sebi, ker za med ne iztržijo poštene cene, preostalim čebelarjem, ker so taki čebelarji zanje neloyalni konkurenti, ter kupcem, ki zaradi nižje cene podvomijo o kakovosti kupljenega medu. Slovenski čebelarji imamo z vidika kakovosti medu konkurenčno prednost pred drugimi, zato jo moramo pravilno ovrednotiti tudi s prodajno ceno.

Naslednji pomemben vidik sta lokacija prodajnega mesta ter prodajni prostor. Ne pomagajo nam dosti polni sodi medu, če kupci ne vedo zanje. Ne glede na lokacijo naše prodajalne pa k prepoznavnosti in boljši prodaji veliko pripomore oglasna tabla pred prodajalno ali v njeni bližini z napisom Domači med ipd. Tablo vidi veliko ljudi, veliko od teh jo tudi ignorira, podobno kot tabla za frizerja, dokler ga ne potrebujejo, kdor pa ciljno išče pristen slovenski med, se bo ob tabli ustavil in obiskal čebelarja. Poleg table lahko stoji še priložna izložba, v kateri so razstavljeni naši medeni pridelki, saj to kupca še dodatno motivira k nakupu. Lično urejena prodajalna medu je ogledalo čebelarja, kupec pa se mora v njej počutiti dobrodošlega. Nič nam ne koristi oglasna

tabla zunaj hiše, če kupec med kupi v garaži med vrtnim orodjem ali v delavnici med preostalo navlako. Tudi izgovori, da danes z medom nimamo napolnjenega nobenega kozarca oziroma da so vse zaloge že pošle, bodo kupca za vedno odvrnile od nas. Zanj si moramo vedno vzeti dovolj časa, mu z navdušenjem pripovedovati o čebelah in čebeljih pridelkih, saj se bo tako naša pozitivna naravnost preusmerila h kupcu, začutil bo našo predanost čebelarstvem delu in se laže odločil za nakup.

Četrty najpomembnejši vidik pa je promocija naših izdelkov. Najboljša reklama je seveda reklama od ust do ust: kupec, ki je zadovoljen z našim medom, bo to povedal svojim sorodnikom, prijateljem, sodelavcem. Prodajo povečamo tudi z udeležbo na sejnih in drugih prireditvah, na katerih ponudimo obiskovalcem v pokušnjo različne vrste medu, hkrati pa obširno odgovarjamo na njihova vprašanja. Da se kupec sploh ustavi pri nas, so pomembni vizualna podoba naše stojnice, med v lični embalaži, dekoracija, ki je včasih pomembnejša od samega produkta, oziroma t. i. »paša za oči«, ki pozornost kupca usmeri k našemu produktu. Popolnoma nezanimiva je stojnica, na kateri so trije kozarci medu, v ozadju pa prodajalec z dolgočaseno pogleduje na uro. Združevanje in upoštevanje vseh štirih marketinških pravil je temelj dobre prodaje, zadovoljnjega kupca in zadovoljnega prodajalca. Želim vam, da svoje letošnje presežke kar se da uspešno prodate.

November

Ta mesec s čebelami v panju nimamo nobenega dela. Čebele, stisnjene v gručo, prezimujejo brez naših posegov. Skrbimo le, da v panjih ni prepaha, da so postavljeni na suhem, da v čebelnjaku ali zunaj njega ni motečih dejavnikov, ki bi onemogočali prezimovanje čebeljih družin. Od panjev odvrčamo ptice in glodavce, zato jim nastavimo pasti. V sončnih dneh je čas, da prebarvamo pročelja panjev. Za to uporabimo barve na vodni osnovi, ki niso škodljive za čebele. Čeprav so nekoliko manj obstojne od lazurnih in pokravnih premazov na podlagi organskih topil, so vendarle prijazne do zdravja ljudi in živali. Začnemo kuhati voščine, pripravljati satnike za novo čebelarstvo sezono, predvsem pa se osredotočamo v prodajo čebeljih pridelkov. Odvisno od prostega časa, posežemo tudi po čebelarški literaturi, se udeležujemo čebelarških predavanj ter snujemo načrte za prihodnjo čebelarstvo sezono.

Nasvet meseca

Če se je v panjih že izlegla zadnja letošnja zalega in če je čebelja družina brez zalege, se ob toplem dnevu lotimo zatiranja varoj v čebelji družini z oksalno ali mlečno kislino. Sam sem opazil, da so se varoje zaradi tople jeseni v čebelji zalegi precej razmnožile, zato je zimsko zatiranje več kot nujno. ■

Avtor se odpoveduje honorarju.

Uredništvo

VETERINARSKI NASVETI

Veterinarski nasveti za november

Anita Vraničar Novak*

Novembra se v čebeljih družinah poležejo še zadnje zimske čebele. Sicer pa se čas prenehanja zaleganja matic zelo razlikuje od pokrajine do pokrajine. Zimsko zatiranje varoj opravimo tedaj, ko v družinah ni več pokrite zalege. Raztopino oksalne kisline ali perizina po veterinarskih navodilih kapamo po ulicah, pri nakladnih panjih pa je vstavljanje sredstva lažje. Pri zatiranju v AŽ-panjih si pomagamo s prirejenim kovinsko iglo (proizvaja TIK, d. o. o., Kobarid), ki jo je mogoče kupiti v trgovinah s čebelarstvo opremo in veterinarskih lekarnah. Ker je izdelana iz kovine, se v panju ne upogiba, lahko pa jo tudi razkužimo s plamenom. Največ tri tedne po zatiranju na testnih vložkih preštejemo varoje in njihovo število vpišemo

v Tabelo o odpadu varoj. Zimsko zatiranje varoj je v Sloveniji obvezno za vse čebelje družine!

Če v svojem čebelnjaku opazite odmrte čebelje družine, pokličite območnega veterinarja, da bo ugotovil vzrok odmrta in odvzel vzorce za laboratorijsko preiskavo. Prav odmrte čebelje družine zaradi hude gnilobe čebelje zalege je lahko nevarno tudi za preostale čebelje družine v čebelnjaku. Pogosto se je zgodilo, da je čebelar satje shranil za naslednje leto in tako s sporami hude gnilobe okužil tudi preostale čebelje družine.

Še uporabno odvečno satje je treba ustrezno skladiščiti. Poznamo več načinov uničenja vseh razvojnih oblik voščene vešče. Predlagam dva načina:

- Z zamrzovanjem (pri $-15\text{ }^{\circ}\text{C}$), ki traja najmanj 48 ur. Satje ovijemo v časopisni papir in ga shranimo v hladen prostor (s temperaturo manj kot $10\text{ }^{\circ}\text{C}$).

* dr. vet. med., VF NVI enota Novo mesto

- S hlapi očetne kisline, ki uničijo tudi spore no-seme. Od 80- do 100-odstotno očetno kislino nalijemo v plitvo plastično posodo. Odmerek očetne kisline je 2 ml na 1 l prostornine za 5 dni.

Staro satje pretopimo in damo predelati v satnice registriranim satničarjem. Ti namreč satje pri temperaturi več kot 120 °C tudi sterilizirajo in tako uničijo vse spore hude gnilobe čebelje zalege. ■

ČEBELARSKI POTOPIS

Apimondia 2011 v Argentini

Franc Šivic

Letošnji svetovni čebelarški kongres je potekal od 21. do 25. septembra v kongresnem centru La Rural v argentinskem glavnem mestu Buenos Aires. Ko sva s soprogo Silvano odhajala iz Slovenije, se je od naju poslavljala vroča in sončna jesen, v Argentini pa naju je pričakala sicer tudi sončna, a nekoliko hladnejša pomlad. Kongresi mednarodne čebelarške organizacije Apimondia, ki šteje že več kot sto članic, so na vsaki dve leti. Prejšnji je bil leta 2009 v Franciji, naslednji pa bo leta 2013 v Ukrajini. Ker sem se te največje čebelarške prireditve na svetu doslej udeležil že desetkrat, dobro poznam celotno vodstvo Apimondie in tudi predsednike večine nacionalnih čebelarških zvez. Pravzaprav smo postali že velika družina, ki jo povezujeta ljubezen do čebel ter zanimanje za te drobne žuželke, zato se iskreno veselimo vsakega vnovičnega srečanja.

Predsednik organizacijskega odbora tokratnega kongresa je bil Lucas Martinez iz Buenos Airesa, sicer tudi predsednik argentinske čebelarške zveze ter podpredsednik Apimondie. Spoznala sva se leta 2003, ko sem bil sam predsednik organizacijskega odbora svetovnega kongresa Apimondie v Ljubljani, on pa je tedaj prvič vložil prošnjo za kandidaturu svetovnega kongresa v Argentini. Ker mu angleščina ni šla preveč z jezika in ker je opazil, da meni španščina ne povzroča težav, se je od tedaj rad družil z menoj in postala sva prijatelja. Najino prijateljstvo se je še poglobilo lani, ko se je v Sloveniji udeležil mednarodnega simpozija o apiterapiji. Po simpoziju sem ga na njegovo željo peljal na Gorenjsko ter mu razkazal Bled, obiskala pa sva tudi vzorno čebelarstvo Kokl v Potočah pri Preddvoru. Tedaj je ugotovil, da se naši čebelarji razlikujejo od drugih po svetu ne samo po tem, da so odlični pridelovalci medu, ampak tudi po tem, da so čustveno nenavadno navezani na svojo kranjsko čebelo in na svojo bogato, večstoletno tradicijo. In da naše čebelarstvo ni industrija, kot to panogo pojmujejo drugod, temveč je resnično poezija kmetijstva.

Foto: dr. Peter Kozmus

Vodstvo Apimondie ob slovesnem odprtju svetovnega čebelarškega kongresa v Buenos Airesu

Približno teden dni pred odhodom na kongres sem po elektronski pošti prejel tole njegovo prošnjo: »V Slovenji sem videl čudovito lepe gorenjske narodne noše. Prosim te, prinesita s soprogo te obleke s seboj, ker želim, da se na otvoritveni slovesnosti v njih pojavita na odru.« Prijatelju bi željo srčno rad izpolnil, toda za takšne obleke bi potreboval dodaten kovček, teža prtljage v letalih pa je omejena. Kaj naj storim? Iz zadrege me je rešila sorodnica Mirjam Oblak iz San Justa, predmestja Buenos Airesa, saj mi je po telefonu zagotovila, naj ne skrbim za narodne noše, ker jih ima sama dovolj na zalogi. V sobotni šoli se namreč razdaja mladim potomcem slovenskih izseljencev, jih uči folkloro in materinščino ter utrjuje njihovo pripadnost slovenstvu. Obleki nama je prinesla kar v hotel, nato pa naju je preoblečena odpeljala v kongresni center La Rural. Tam sva se zadnji hip prijavela, nato pa sva morala hitro oditi v največjo kongresno dvorano. V njej so že potekale priprave za otvoritveno slovesnost.

Najina naloga je bila, podobno kot pred dvema letoma v Franciji, promovirati Slovenijo kot lepo,

Organizacija svetovnega čebelarskega kongresa leta 2015 je v hudi konkurenci s Kitajsko pripadla Južni Koreji. Na sliki sta poleg dveh slovenskih tudi dva predstavnika te države v narodnih nošah.

čisto, varno in prijazno državo, saj je to pomembno za razvoj največje industrije na svetu – turizma, v našem primeru še posebej čebelarskega turizma. Avantura s slovensko narodno nošo je bila zadetek v polno. Verjetno še nikoli v življenju s Silvano nisva tolikokrat pozirala pred udeleženci kongresa kot prav v Argentini. Če bo samo majhen del vseh tistih posnetkov objavljen v čebelarskih revijah po svetu, sva svojo nalogo dobro opravila že prvi večer. V naslednjih dneh sva promocijo nadaljevala predvsem v razstavnem kotičku ČZS, kjer sva imela na voljo veliko zanimivega gradiva za številne obiskovalce.

Številne je zanimalo, kako bi si lahko priskrbeli matice originalne kranjske rase, saj so se naše čebele zlasti v južnem, hladnejšem delu Argentine in Čila izkazale kot boljše od rumenih italijanskih čebel. Seveda smo jim z veseljem ponudili naslove naših vzrejevalcev. In kakšne izkušnje imajo po svetu z našo sivko? O tem kaj več prihodnjic.

Proti pričakovanjem je veliko zanimanja zbudilo moje 20 minut trajajoče predavanje z naslovom Čebelarjenje v Sloveniji. V njem sem z besedo in s sliko predstavil značilnosti slovenskega čebelarstva, predavanje pa je izzvenelo kot povabilo poslušalcem, naj nas obiščejo v deželi pod Triglavom. Med drugim sem govoril tudi o rezultatih lanskega mednarodnega foruma o apiterapiji, na katerem je bila osrednja pozornost namenjena raziskavam naše znanosti o protibakterijskem delovanju slovenskih medov. Deset minut, kolikor jih je bilo namenjenih diskusiji, je bilo prekratkih, da bi lahko odgovoril vsem, ki so jih zanimale podrobnosti, zlasti o delovanju medu na parodontopatogene bakterije. Brazilski raziskovalci so mi pripovedovali o poskusih, ki jih z zelenim in rjavim propolisom izvajajo na zobeh in dlesnih in katerih namen je potrditi ali zavrniti njegovo učinkovitost pri preprečevanju nastanka parodontalne bolezni, ki tudi v tej veliki južnoameriški državi dobiva

Zanimivo je bilo srečanje s prof. Zhang Fuxingom, vodjem kitajske čebelarske znanosti in uradnim predstavnikom največje čebelarske sile na svetu.

pandemične razsežnosti. Bil sem presenečen nad podatkom, da na leto pridobijo kar približno 5 kilogramov propolisa na panj in da so po izvozu tega dragocenega čebeljega pridelka prvi na svetu. Na letošnjem kongresu so sicer o propolisu pripravili številna predavanja in posterje.

Iz ust brazilskih kolegov sem slišal še eno zanimivost. V bližini največjega brazilskega mesta San Paulo že nekaj let obstaja tako imenovano »Mesto čebel«. V parku medovitih rastlin lahko obiskovalci vidijo vse, kar je povezano s čebelami: skupine naseljenih panjev, prostor za točenje medu, panoje s prikazom življenja v panju, vrste čebeljih pridelkov itd. Ker je to posebno mesto namenjeno zlasti mladim ljudem, je njegova vloga predvsem vzgojna. Ena izmed njegovih nalog je tudi pritegniti čim več mladih, da se odločijo za poklic čebelarja in da se še pred tem otresejo predsodkov o nevarnih afrikaniziranih čebelah, ki kot morilke nastopajo v ameriških gozdljivkah.

Nadvse prisrčno je bilo srečanje s perujskim čebelarjem Andrésom Llaxacondorjem ter z njegovim bratom in očetom. Poslušali so moje predavanje o čebelarskem turizmu, potem pa so želeli z menoj izmenjati svoje poglede na to dejavnost, zato so me obiskali v našem razstavnem kotičku. Navdušeno so mi pripovedovali, kako so podobno kot jaz tudi sami ugotovili, da lahko čebelarski turizem ponudi nove, sveže pristope in obogati siceršnjo turistično ponudbo neke dežele. Sami imenujejo to dejavnost kar »dodana vrednost v čebelarstvu«. Letos so patentirali in registrirali celo svojo blagovno znamko »Medene poti«, prvo tovrstno v Peruju in tudi prvo v celotni Latinski Ameriki. Pripravili so programe za 7- in 14-dnevne izlete ter v njih povezali obiske različnih čebelarstev, od sodobnih do takšnih, kakršna so bila še v dobi Inkov, s splošnimi turističnimi zanimivostmi, ki jih v Peruju ne manjka. Njihov namen je

goste, predvsem tuje čebelarje in nečebelarje, seznaniti tudi s kulturo dežele, naravnimi lepotami, s kulinariko, z življenjem na podeželju, vse z željo, da bi turisti dobili čim popolnejšo predstavo o tej andski državi ob Tihem oceanu. Želijo tudi, da bi se podobna turistična čebelarstva razvila še v drugih deželah zelenega kontinenta sčasoma in tudi po vsem svetu,

prav tako pa tudi, da bi se vsi ponudniki povezali med seboj, ker bi tako lažje in učinkoviteje promovirali novi turistični produkt. Po izčrpnem pogovoru smo se dogovorili, da si bomo svoje izkušnje in ideje poslej izmenjavali prek svetovnega spleta. Peru, ki leži čisto na drugem koncu našega planeta, mi je zdaj nenadoma zelo blizu. ■

MLADI ČEBELARJI

Čebelarstvo v Župnijskem vrtcu Vrhnika

Starejši čebelarji večkrat tarnajo, da v njihovih vrstah ni mladih, na katerih menda stoji naša prihodnost. Tem in drugim, včasih črnogledim, bi rada povedala, da na drevesu čebelarstva poganjajo mladi poganjki, ki pa niso pomembni samo za to dejavnost. Kdor ima namreč rad čebele, se razvija v osebo, ki ima spoštljiv odnos do okolja, ga ohranja in plemeniti za bodoče rodove.

Letos je Župnijski vrtec na Vrhniki praznoval 20-letnico svojega obstoja. Razmišljali smo, kako bi zaznamovali ta jubilej. Porodile so se nam številne zamisli, med njimi tudi ta, da otrokom ponudimo nove dopolnilne dejavnosti. Sama sem se odločila za čebelarški krožek.

V šolskem letu 2010/11 smo se z enajstimi otroki – čebelarji srečevali ob ponedeljkih. Naš cilj je bil izvedeti čim več o življenju čebel in o koristnosti čebeljih pridelkov, analizirati različna ravnanja ljudi v odnosu do čebel in delovati tako, da bi tem majhnim žuželkam in pomembnim oprasaevalkam čim bolj koristili.

Spoznali smo čebelnjak, seveda tako, da smo ga tudi obiskali. Za to priložnost sem od staršev pridobila pisno dovoljenje za obisk in se pozanimala glede morebitnih alergij, ob obisku pa smo se tudi dobro zavarovali z obleko in s klobuki. Sprejel nas je g. Markelj, izkušen čebelar, čigar čebele so najbližje našemu vrtcu. Znani izdelovalec panjev g. Krže nam je posodil panj, s katerim smo se ukvarjali kar nekaj časa. Žičili smo satnike in poimenovali člane čebelje družine. Ogledali smo si opazovalni panj, ga povonjali, poslušali ... Ivana, ena izmed »slušateljic«, je drugi dan v skupini prevzela vlogo učiteljice in otrokom povedala, da je matica tista, ki ima največji ritek. Seveda zdaj že ve, da je to zadek. Ajda, katere oče je tudi čebelar, je razložila, da ena matica ni hotela »regrata jest, pa je morala za kazen v drugo vas«. Oče je narajenca odpeljal na drugo stojišče. Otroci so doma razlagali o dogajanju v vrtcu, meni pa, kaj so doživeli in videli doma, v časopisih, na travniku ... Na igrišču so se večkrat zbrali okrog čebel, ki so na cvetlicah nabirale cvetni prah ali medicino, ter jih opazovali, se

pogovarjali in drug drugega opozarjali, da ne smejo kriliti z rokami ali jih pohoditi. Pripravili smo medene napitke, jih pokušali ter pogostili tudi starše.

Ker so od 3 do 5 let stari otroci »bitja gibanja«, smo vse to popestrili z igro »Kapljica te lovi«, v kateri čebele bežijo pred kapljico, naučili smo se pesmico Čebelica Minka, zaigrali smo pravo igro z naslovom Čebelice in palčki ter zanjo izdelali tudi kulise in pripomočke. Vse to smo predstavili staršem na junjskem zaključnem srečanju. Ob tej priložnosti smo pripravili tudi kviz, na katerem so starši tekmovali s svojimi otroki. Vsi so pokazali veliko znanja, razpoloženje pa je bilo prijetno in seveda tudi napeto. Starši so bili nagrajeni z uokvirjenimi risbicami, ki so jih o čebelarških temah pri krožku narisali otroci, »krožkarji« pa so prejeli simbolične medalje s čebelico. Postali so cicibani – čebelarji.

Posladkali smo se z osmimi vrstami medu, z api-kompleksom, propolisom, medenim napitkom in medenjaki ter si ogledali razstavo različnih pripomočkov. Razšli smo se dobro razpoloženi s sklepom, da bo čebelarški krožek prihodnje leto nadaljeval svoje delo. Počitnice so minile in tu je novo šolsko leto. Otroci me že sprašujejo: »Ja, kdaj bo pa čebelarški krožek?!« Začeli smo oktobra, hkrati pa se pripravljamo tudi na medeni zajtrk, ki mu v Župnijskem vrtcu na Vrhniki z različnimi dejavnostmi namenimo kar tri dneve. Verjemite mi, ne zaman.

Anica Košir Kropivšek

Naravni opazovalni panj

V začetku avgusta je Luka Fister med nabiranjem gob nedaleč od Češnjice pri Kropi naletel na nevsakdanjo »gobo«. Na debeli bukvi nad skalnim previsom je opazil roj čebel, ki je mogočno sedel na snežno belem satju. O tem me je obvestil njegov oče Marjan in me tudi odpeljal v gozd, da kot čebelar povem svoje mnenje o nepričakovani najdbi. Ob prvem pogledu na roj sem se odločil, da ga moramo kljub njegovi nedostopnosti rešiti, saj je bila za približno pest velika votlina premajhna za njegovo domovanje. Roj je zgradil sedem satov, dolgih 70 cm in širokih 30 cm, ter jih pripel po deblu zunaj votline. Poklical sem še nekaj prijateljev čebelarjev, da so si lahko ogledali mojstrovino naše sivke. Skupaj smo skovali načrt, kako bomo roj rešili pred zanesljivim propadom in ga nepoškodovanega odžagali z drevesa. Ker je bil roj obešen na zelo nedostopnem terenu, so nekateri dvomili o uspehu naše akcije. Živih čebel in krhkega satja le ni tako preprosto reševati. Na traktorsko prikolico smo naložili les, električni agregat, motorno žago in še veliko drugega potrebnega orodja. V nekaj več kot treh urah smo naredili leseni oder in se približali roju. Varno smo odžagali deblo z rojem in ga namestili v poseben, prav za ta roj izdelan panj.

Pri delu je sodelovalo kar nekaj ljudi, najbolj požrtvovalni pa so bili: Blaž Ambrožič, Drago Finžgar, Urban in Miha Rozman ter kot snemalec celotnega dogajanja Samo Finžgar.

Roj je zdaj na Selu pri Bledu. Zanj skrbi čebelar Blaž Ambrožič, ki je letos postavil nov poseben čebelnjak, da si turisti in drugi ljubitelji čebel lahko v

Foto: Urban Rozman

Foto: Danijela Jovanovič

živu ogledajo delo s čebelami in okušajo njihove dobrote. Ta roj, ki je nameščen v posebej zanj prirejenem panju, je zdaj velika znamenitost tako za čebelarje kot tudi za druge obiskovalce.

Ker sem tudi čebelarski terenski svetovalec, sem še posebej vesel, da je bila moja zamisel o reševanju velikega roja tako uspešna, saj v nasprotnem primeru zagotovo ne bi preživel zime. *Miha Rozman*

Povrnitev škode

Obveščamo vas, da je bila v Ur. l. RS št. 84/11 objavljena Uredba o nepredvidljivih dogodkih v kmetijstvu. Sredstva so namenjena različnim ukrepom, med ostalimi tudi ukrepu podpora zaradi nenadnih pomorov čebel, ki so se zgodili v obdobju

od 15. aprila do 1. junija 2011. Za podrobnejše informacije se obrnite na svetovalce JSSČ. Zahtevek na obrazcu iz priloge 1 te uredbe je potrebno poslati na naslov: ARSKTRP, Dunajska 160, Ljubljana ali vložiti na vložišču agencije, od dneva veljavnosti te uredbe, do 4. 11. 2011.

Novoletni čebelarski družabni večer

ČD Domžale vabi vse člane domačega čebelarskega društva in drugih čebelarskih društev, pa tudi ljubitelje čebel **na novoletni čebelarski družabni večer**, na katerem se bomo povseli, se udeležili družabnih iger, zaplesali ter si zaželeli uspešno, medeno in zdravo **ново leto 2012**.

Družabni večer bo v sredo, 28. decembra 2011, ob 18. uri, v gostišču Jamarski dom na Gorjuši pri Dobu.

Vstopnina je **20 EUR na osebo**, v to ceno pa je poleg **aperitiva in večerje** vračunan tudi nastop

Ansambla Jureta Svetlina. Ob domačih melodijah boste lahko tudi zaplesali. Večer bomo popestrili z **družabnimi igrami**. Vse, ki se želite udeležiti novoletnega čebelarskega družabnega večera prosimo, da **najpozneje do vključno petka, 15. decembra 2011, rezervirate vstopnice in plačate omenjeni znesek**. Informacije o rezervaciji in plačilu dobite po tel. št.: 040/209 004 ali 041/830 008. Rezervacija velja, ko je plačana vstopnina. S seboj pripeljite tudi prijatelje in znance! Vljudno vabljeni! *Janez Mihelič, predsednik ČD Domžale*

S primorskimi čebelarji na Češkem

V začetku maja smo se čebelarji iz več primorskih ČD iz Sežane prek Ljubljane in Jesenic odpravili na strokovno ekskurzijo na Češko – natančneje, k našim čebelarskim kolegom v Češke Budjovice.

Že prvi dan smo obiskali čebelarja Picina in si ogledali njegovo večje čebelarstvo, ki ga je postavil v bližini svoje počitniške hišice. Kolega čebelar nam je z veseljem pokazal vse čebelarske dejavnosti, s katerimi se ukvarja. Tam so se nam pridružili še drugi češki čebelarji, s katerimi smo vse do poznega popoldneva izmenjevali čebelarske izkušnje.

Naslednji dan smo se odpeljali v 15 km oddaljen kraj Podhradi ter si ogledali tamkajšnji znameniti novogotski dvorec Hluboka. Dvorec nas je očaral s svojo arhitekturo in urejenostjo, pa tudi z zbirkami ohranjenih umetnin in orožja. Zelo zanimiva je tudi knjižnica, v kateri je kar 12.000 knjig.

Ob koncu dneva je pred večerjo sledil še sestanek s čebelarjem Hawlino, ki nam je predstavil nekaj svojih izkušenj pri vzreji matic. Gospod se namreč ukvarja s selekcijo in z vzrejo čistih linij kranjske

Fot.: mag. Trajče Nikoloski

silvke. Večer je ob glasbi harmonike in dobrem pivu minil v sproščenem pogovoru s češkimi čebelarji.

V Čeških Budjovicah smo si ogledali tudi čebelarsko trgovino ter tamkajšnji čebelarski dom. Po kosilu smo si ogledali še pivovarno Budvar in degustirali njihovo odlično pivo. Organizacija izleta je bila po zaslugi g. Aleša Rodmana zelo dobra, zahvala pa gre tudi češkemu čebelarjem, saj so bili ves čas z nami in se trudili, da nam popestrijo naš izlet, to pa jim je tudi uspelo.

mag. Trajče Nikoloski

Poročanje SIR

V skladu s Pravilnikom o označevanju čebelnjakov in stojišč (Ur. l. RS, št. 117/2008) mora vsak čebelar dvakrat na leto, in sicer 15. aprila in 31. oktobra, v register čebelnjakov sporočiti podatke o številu čebeljih družin v svojih čebelnjakih ter druge

pomembne podatke. Pozivamo vas, da podatke vpišete v obrazec, ki vam ga je predvidoma oktobra poslalo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Sektor za identifikacijo in registracijo živali (SIR).

Javna svetovalna služba v čebelarstvu

Medena »Coolinarika«

ČD Radovljica in Srednja šola za gostinstvo in turizem Radovljica vabita 16. novembra 2011 ob 16.15 na kulinarično delavnico z delovnim naslovom »Coolinarika 2011 – sladice«. Delavnica bo potekala v prostorih šolske kuhinje in v predavalnici v Radovljici, Kranjska cesta 24. Udeleženci bodo dobili literaturo, lahko bodo sodelovali pri praktični izvedbi, vse sladice pa bodo lahko tudi pokušali. Dodatne informacije na e-naslovu: sandi_marolt@t-2.net ali po tel. št. 064/109 758. Vljudno vabljeni!

Čebelarstvo LUCKA

Dušan Žunko, s. p.
Sužid 41, 5222 Kobarid
031 870 709, 05 388 5856
info@lucka-sp.si, www.lucka-sp.si

- **AŽ-, LR- in DB-satniki, zažičeni, že za 0,80 EUR**
- **Šablona za sočasno zbijanje in žičenje AŽ-, LR- in DB-satnikov (glej: Čebelar, 2/2008 in 2/2009),**
- **malice iz Triglavskega narodnega parka**
- **Čebelje družine na AŽ-, LR- in DB satih**
- **panji LUCKA – predstavitev na celjskem sejmu**
- **Lipov med iz okolice Kobarida**

Čebelarjem z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR!

Nadzor registra čebelnjakov v letu 2011

Kmetijska inšpekcija Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano je od 11. julija do 8. avgusta 2011 opravila preglede pri 162 čebelarjih, ki v 207 čebeljakih čebelarijo s 6.230 čebeljimi družinami. Največ čebelarjev je imelo po en čebelnjak (119 čebelarjev), dva čebelnjaka je imelo 27 čebelarjev, tri čebelnjake so imeli štirje čebelarji, štiri čebelnjake pa deset čebelarjev, pri katerih je bil opravljen pregled Kmetijski inšpektorji so pregledovali predvsem posredovanje točnih podatkov v register čebelnjakov o številu čebeljih družin na dan pregleda. Namen inšpekcijskih kontrol je bilo ugotoviti, ali so čebelarji ob letošnjem razdeljevanju sredstev za poletno zatiranje varoj posredovali resnične podatke o številu čebeljih družin. Ta zdravila je v obdobju od 21. junija do 15. avgusta 2011 čebelarjem razdeljeval Nacionalni veterinarski inštitut (NVI). V večini primerov je bil inšpekcijski pregled opravljen nekaj dni po razdelitvi omenjenih sredstev.

Oceno tveganja za ta nadzor je pripravila Služba za identifikacijo in registracijo živali (SIR) Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) pa je temeljila na:

- številu čebelnjakov v lasti posameznega čebelarja,
- številu družin v čebelnjaku in
- nihanju števila prijavljenih družin v letu 2010 in 2011.

Ugotovitve inšpektorata

Neskladje je bilo ugotovljeno pri 80 čebelarjih, ki imajo skupaj 84 čebelnjakov. Tako so kmetijski inšpektorji ugotovili, da čebelarijo s 1.910 čebeljimi družinami, čebelarji pa so ob razdeljevanju zdravil NVI prijavili 2.927 družin, torej 1.017 oziroma 30,7 % vseh pregledanih čebeljih družin preveč.

Pri 58 čebelarjih, ki skupaj čebelarijo v 80 čebeljakih, nepravilnosti niso bile ugotovljene, saj so čebelarji za razdelitev zdravil prijavili pravo število panjev (1.975 oziroma 31,7 % vseh pregledanih čebeljih družin).

Manjšo količino zdravil, kot bi jo lahko, je uveljavljalo 36 čebelarjev, ki skupaj čebelarijo v 43 čebeljakih. Inšpektorji so pri teh čebelarjih našeli 2.345 družin, čebelarji pa so ob razdeljevanju zdravil prijavili 1.128 družin, torej 1.217 oziroma 37,6 % vseh pregledanih čebeljih družin manj.

V skupni bilanci neskladnih in skladnih podatkov so čebelarji prijavili za 200 panjev manj zdravil, kot bi jih lahko. Razlog za to je, da so nekateri čebelarji z večjim številom čebelnjakov neskladno število čebeljih družin med posameznimi čebeljaki uskladili s tistimi družinami, ki so prejele manj zdravil. Prav tako

Število preveč prijavljenih družin po razredih	Število primerov
1-10	59
11-20	10
21-30	4
31-40	7
41-50	2
51-70	1
71-100	0
100-150	1

Tabela 1: Struktura neskladja po razredih ugotovljenih razlik v številu panjev (faktor je večji od 1).

v to skupino sodijo tudi prejemniki mravljinčne kisline, bayvarola ali checkmita.

Če je faktor večji od 1, to pomeni neskladje, saj so čebelarji v obdobju razdeljevanja zdravil v posameznih čebeljakih prijavili večje število panjev, kot so jih pozneje prešteli inšpektorji. Če je faktor enak 1, to pomeni skladnost, saj so čebelarji v obdobju razdeljevanja zdravil prijavili enako število panjev v posameznih čebeljakih, kot so jih pozneje prešteli inšpektorji. Če je faktor manjši od 1, to pomeni, da so čebelarji v obdobju razdeljevanja zdravil prijavili manjše število panjev v posameznih čebeljakih, kot so jih pozneje prešteli inšpektorji. Razlogi so lahko različni, od tega da so čebelarji posamezne panje prodali do naravnega odmiranja čebel ob koncu paše ali zaradi bolezni. V tej skupini so tudi čebelarji z več čebeljaki, za katere se je pokazalo, da so število neskladnih panjev uskladili s tistimi panji, ki so prejeli manj zdravil, kot bi jih lahko.

Največ primerov ugotovljenih nepravilnosti med prijavljenimi in ugotovljenimi panji je bilo v razredu od 1 do 10 panjev, in sicer 59, sledi 10 primerov v razredu od 11 do 20 panjev ter 7 primerov v razredu od 31 do 40 panjev. Štirje primeri so v razredu od 41 do 150 panjev.

Ukrepi inšpektorata

Kmetijska inšpekcija je pri čebelarjih, pri katerih je ugotovila omenjeno neskladje, odredila usklajevanje števila panjev z registrom čebelnjakov v sistemu VOLOS. Da bi se izognili drugim inšpekcijskim ukrepom, kmetijska inšpekcija čebelarje opozarja, da se odzovejo pozivu MKGP in sproti poročajo o številu čebeljih družin v registru čebelnjakov.

mag. Saša Dragar Milanovič,
glavna inšpektorica, Inšpektorat RS za kmetijstvo,
gozdarstvo in hrano, ter
mag. Primož Marolt,
vodja Kmetijske inšpekcije IRSKGH

Poročilo Sklada za ohranitev kranjske čebele

ČZS je leta 2010 ustanovila Sklad za ohranitev kranjske čebele (v nadaljevanju: sklad). Delovanje sklada omogočajo sponzorji in donatorji, ki za ta namen zagotavljajo finančna sredstva. Za letos smo glede na finančne možnosti sklada načrtovali postavitev petih učnih čebelnjakov. Tako smo marca na spletni strani ČZS objavili javni razpis za izbor čebelarških društev, v okviru katerih delujejo čebelarški krožki (v nadaljevanju: upravičenci), hkrati pa smo desetim potencialnim dobaviteljem poslali pisno povabilo z razpisno dokumentacijo za oddajo ponudbe za izdelavo, dobavo in postavitev petih kompletov učnih čebelnjakov s čebeljimi panji in čebeljimi družinami. V razpisnem roku smo prejeli štiri ponudbe dobaviteljev, jih komisijsko odprli ter izbrali dobavitelja. V skladu z določili razpisa sta bila izbrana najugodnejša ponudnika s popolno ponudbo, in sicer Janez Belaj, s. p., Gornji Grad, za postavitev petih učnih čebelnjakov ter Mizarstvo Banfi, d. o. o., Lendava, za izdelavo petih kompletov čebeljih panjev.

V razpisnem roku, ki je potekel 20. marca 2011, smo prejeli štirinajst popolnih vlog čebelarških društev, pri katerih delujejo čebelarški krožki. Komisijski izbrav upravičencev, ki so v skladu z določili Pravilni-

ka o delovanju sklada in letnim načrtom delovanja sklada za leto 2011 upravičeni do pridobitve učnega čebelnjaka, čebeljih panjev in čebeljih družin, smo opravili 21. marca 2011. Glede na finančne možnosti sklada in ob upoštevanju vrstnega reda prispelih vlog smo v prvi fazi izbrali pet upravičencev, to pa so: ČD Rače, ČD Postojna, ČD Bohinj, ČD Laško in ČD Blagovna. Prvih pet učnih čebelnjakov s čebeljimi panji in čebeljimi družinami smo v sodelovanju z upravičenci postavili do 1. maja 2011. Do tedaj pa smo v okviru sklada pridobili sredstva še za štiri učne čebelnjake, zato smo ob upoštevanju vrstnega reda prispelih vlog v drugi fazi izbrali še štiri upravičence, in sicer: ČD Dobrna, ČD Šenčur, ČD Ponikva in ČD Slivnica pri Celju. Tem smo čebelnjake postavili do 15. junija oz. do 15. julija 2011. Poslovanje sklada v letu 2011: prihodki donatorjev: 19.999,00 EUR, odhodki za devet čebelnjakov: 19.800,00 EUR.

Sponzorska in donatorska sredstva bomo skušali pridobiti tudi prihodnje leto, da se bo nadaljevala akcija postavljanja čebelnjakov za delovanje čebelarških krožkov. Ob tem prosimo tudi ČD, da nam pomagajo pri pridobivanju sponzorjev in donatorjev za delovanje sklada.

Zlati medenjake

ČZS, JSSČ je na spletni strani www.czs.si ter v SČ 10/2011 objavila natečaj za izdelavo in oblikovanje izvornih slovenskih medenjakov. K sodelovanju ste vabljeni vsi, ki pečete odlične medenjake! Medenjake skupaj s prijavnico lahko pošljete na naslov Čebelarške zveze v času od 17. 11. do vključno 21.

11. 2011. Prispеле medenjake bo vrednotila in ocenila komisija strokovnjakov. Zmagovalnemu medenjaku bomo podelili naziv »zlati medenjake«. Zmagovalce natečaja čakajo lepe nagrade! Več informacij na e-naslovu: tanja.magdic@czs.si, 040/436 513.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ za ekonomiko

Čebelarška oblačila za mrzle dni

Skrben čebelar je svoje čebele že ustrezno zaščitil, poskrbeti pa mora tudi zase. Za prijetno »prezimitovanje« in »izzimitev« vsakogar izmed nas vam priporočamo jopič »Windstopper« z znakom in sloganom kampanje **Ohranimo čebele. POSEBNA PONUDBA!** Samo novembra in decembra - 10 % popust.

Poleg jopiča »Windstopper« vam v spletni trgovini ČZS ponujamo najrazličnejše blago (literaturo, DVD-je, promocijski material, oglaševalske table). V »e-trgovino« vstopite s klikom na ikono, ki je na dnu desnega stolpca spletne strani ČZS oz. na povezavi www.czs.si/eshop/index.php. Po vstopu v

spletno trgovino ČZS se morate prijaviti in slediti navodilom. Vse artikle lahko kupite tudi neposredno na ČZS ali po tel. št.: 01/729 61 00. Veselo nakupovanje!

Pravilno označevanje čebeljih pridelkov

Zdaj, ko se začela sezona prodaje čebeljih pridelkov, čebelarji žanjemo sadove našega pridelnega dela. Med in druge čebelje pridelke lahko prodajamo na domu, na tržnicah, jih oddajamo večjim polnilcem in v trgovine. Vsak čebelar je za svoj izdelek produktno odgovoren, zato mora poleg zagotavljanja varnega in kakovostnega živila tega tudi pravilno označiti v skladu z veljavno zakonodajo o označevanju živil. V pomoč čebelarjem je ČZS izdala enotne tipске nalepke za med, ki na deklaraciji že vsebujejo vse obvezne navedbe, čebelar pa jih s posebnim programom le dotiska s podatki o žvilu. S tem se tudi izognemo ročnemu zapisovanju podatkov,

ki je velikokrat problematično. V zadnjem času pa se vse več čebelarjev odloča in usmerja v oblikovanje svojih nalepk za med, vendar se pri označevanju pogosto pojavljajo napake. Zaradi tega pozivamo vse čebelarje, ki oblikujejo svoje nalepke, naj za pomoč prosijo Javno svetovalno službo, saj jim bo ta služba pomagala odpraviti napake pri označevanju medu. Vaše nalepke in dodatna vprašanja o označevanju medu lahko posredujete na e-naslova: andreja.kandolf@czs.si in natasa.lilek@czs.si, lahko pa tudi pokličete na telefonski številki 01/729 61 33 in 01/729 61 29 in svetovali vam bomo glede pravilnega označevanja čebeljih pridelkov. JSSČ

Regijski posveti za leto 2012

Upravni odbor ČZS (UO ČZS) je na svoji 16. redni seji določil datume, kraje in vsebine regijskih posvetov za leto 2012. Tako bo regijski posvet za:

- **ČD na Primorskem** – v torek, 8. novembra 2011, ob 16. uri, v prostorih Zavarovalnice Triglav, Kidričeva 21, Nova Gorica;
- **OZČD Cerknica, notranjska in obalnokraška ČD** – v sredo, 9. novembra 2011, ob 16. uri, stavba nekdanjega sodišča v Rakeku, Trg padlih borcev 2, Rakek;
- **ČZ Celjske regije, ČZ Sa-Ša, ČZ Spodnje Savinjske doline** – v torek, 15. novembra 2011, ob 16. uri, v prostorih Restavracije Gaj, Cesta v Loke 1, Mozirje;
- **ČZ Gorenjske in MZČD Kranj** – v sredo, 16. novembra 2011, ob 16. uri, v prostorih Srednje gostinske šole Radovljica, Kranjska cesta 24, Radovljica;
- **ČZ Krško in OČZ Brežice** – v torek, 22. novembra 2011, ob 16. uri, v prostorih OŠ Leskovec pri Krškem, Pionirska cesta 4, Leskovec pri Krškem;
- **RČZ »Petra Pavla Glavarja« in ČZ Bele krajine** – v sredo, 23. novembra 2011, ob 16. uri, v prostorih Centra biotehnike in turizma Grm Novo mesto;
- **ČZ Koroške** – v torek, 29. novembra 2011, ob 16. uri, v prostorih KGZ Dravograd;
- **ČD ljubljanskega ter zasavskega območja** – v sredo, 30. novembra 2011, ob 16. uri, v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici;
- **ČZD Pomurja** – v torek, 6. decembra 2011, ob 16. uri, v prostorih KGZ Murska Sobota;
- **ZČD Ptuj** – v sredo, 7. decembra 2011, ob 16. uri, v prostorih KGZ Ptuj, Ormoška cesta 28;

- **ČZD Maribor** – v torek, 13. decembra 2011, ob 16. uri, v prostorih Čebelarkega centra Maribor, Streliška cesta 150.

Dnevni red regijskih posvetov čebelarških društev za leto 2012:

- Pozdravni nagovor predstavnika ČZS.
- Izvedba rednih volitev za člane UO ČZS.
- Poročilo o realizaciji delovnega načrta ČZS za leto 2011.
- Poročilo o realizaciji delovnega načrta ČZS za obdobje od leta 2008–2011.
- Predstavitve predloga delovnega načrta ČZS za leto 2012.
- Dogovor o kraju regijskih posvetov v letu 2012.
- Razno.

Izvedba rednih volitev članov UO ČZS:

Na regijskih posvetih, ki bodo sočasno delni volilni občni zbori, bomo v skladu z določili 22. člena Pravil ČZS izvedli volitve članov UO ČZS, ki bodo zastopali posamezne volilne okoliše. Posamezni volilni okoliši imajo v UO ČZS naslednje število svojih zastopnikov: ljubljanski: 3, gorenjski: 2, primorski: 1, obalnokraški: 1, notranjski: 1, dolenski: 1, zasavski: 1, celjski: 2, posavski: 1, podravski: 2, pomurski: 2, koroški: 1, belokranjski: 1.

ČD iz posameznega volilnega okoliša pozivamo, naj do regijskega posveta oblikujejo predlog kandidatov za člane UO ČZS. Menimo, da vložitev kandidatov neposredno na delnem volilnem občnem zboru ni primerna, ker pogosto ni posledica demokratičnega izbora kandidatov, zato je pomembno, da ČD izoblikujete predlog kandidatov iz svojega volilnega okoliša pred delnim volilnim občnim zborom.

Tradicionalni slovenski zajtrk

Kot ste gotovo že zasledili, je ČZS, JSSČ predlagala, da bi našo akcijo »En dan za zajtrk med slovenskih čebelarjev« nadgradili v vseslovenski projekt »Tradicionalni slovenski zajtrk«. Tako bodo 18. novembra letos otroci imeli za zajtrk kruh, maslo, med, mleko in jabolko (vse ponujeno bo slovenskega izvora!), ki jih bodo njim ter njihovim učiteljicam podarili kmetje in kmetijska podjetja, čebelarji in živilsko-predelovalna podjetja.

Glede na to, da bomo letos prvič izvedli projekt »Tradicionalni slovenski zajtrk«, ki bo prav tako potekal 18. novembra, vas obveščamo, da vloga čebelarjev v naši akciji ostaja enaka kot doslej. Čebelarji bomo v tednu pred to akcijo vrcem in šolam dostavili med in zgibanko »Čebelica moja prijateljica 5«, 18. novembra pa se bomo skupaj z župani in drugimi predstavniki občin otrokom pridružili pri zajtrku in z njimi pokramljali o naših čebelicah. Ob tej priložnosti

bi se vam radi še enkrat zahvalili za vestno in dobro opravljeno delo v prejšnjih letih, saj se zavedamo, da brez vašega prostovoljnega dela akcija ne bi bila tako uspešna. Prepričani smo, da nam bo tudi tokrat uspelo. Več o izvedbi akcije lahko izveste na spletni strani www.czs.si ali pišite na tanja.magdic@czs.si.

Tanja Magdič,
svetovalka JSSČ za ekonomiko

Kot vsako leto tudi tokrat nekoliko več težav pričakujemo v Mestni občini Ljubljana, saj v njej živi kar tretjina vseh otrok. Zato lepo prosimo vse čebelarje, ki lahko prispevate kak kilogram medu več, da nam to sporočite po tel. 01/729 61 10 ali po e-pošti na naslov: tanja.magdic@czs.si. Otroci vam bodo zelo hvaležni!

Uredba 2012

S 16. 10. 2011 se je začelo novo programsko leto 2012. Obveščamo vas, da Uredba o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v RS v letih 2011–2013 določa ukrepe, ki veljajo v vseh treh letih programskega obdobja. To so: 1. tehnična pomoč čebelarjem (sofinanciranje čebelarstva opreme, pomoč čebelarjem začetnikom), 2. nadzor nad varozo, 3. kakovost medu in 4. obnavljanje čebeljega fonda (menjava matic, subvencioniranje vzrejevalcev, spremljanje kakovosti vzrejenih matic, vpliv kakovosti prehrane na dolgoživost čebel in vitalnost čebeljih družin).

Obveščamo vas, da ob pripravi tega obvestila še ni bil objavljen javni razpis za sklop tehnične pomoči. Vse tiste, ki nameravate v programskem letu 2012 kandidirati za sredstva, želimo opomniti, da so upravičeni stroški iz tega sklopa tisti, ki so ali bodo nastali **od 16. 10. 2011 naprej**. Priporočamo vam, da se na spletni strani www.czs.si prijavite na seznam prejemnikov e-časopisa, saj bomo informacijo o objavi omenjenega javnega razpisa predvidoma sporočili že isti ali naslednji dan po javni objavi. Za več informacij smo vam na voljo svetovalci JSSČ (kontaktni podatki so v kolofonu na predzadnji strani tega glasila).

Lidija Senič, vodja JSSČ

Izobraževanje turističnih vodnikov

Obveščamo vas, da bomo na ČZS za turistične vodnike brezplačno izvedli izobraževanje o zgodovini čebelarstva in čebelarskega turizma. Turistični vodniki bodo na njem lahko izpopolnili svoje znanje o čebelarstvu kot pomembnem delu slovenske tradicije. O izobraževanju smo že obvestili vse lokalne TIC-e oz. občine, čebelarje pa prosimo, da o tem

obvestijo lokalne vodnike na svojem območju. Če bo število prijav zadostno, bo izobraževanje potekalo 10. novembra 2011 ob 9. uri na sedežu ČZS na Brdu Lukovici. Informacije in prijave na e-naslovu: tanja.magdic@czs.si, 040/436 513.

Tanja Magdič,
svetovalka JSSČ za ekonomiko

Predavanje carinskega urada o trošarinah

Vse proizvajalce alkoholnih medenih pijač vabimo, da se udeležite predavanja carinskega urada o izvajanju Zakona o trošarinah in obvezno-

stih in dolžnostih pridelovalcev alkoholnih medenih pijač, ki bo potekalo v četrtek, 1. decembra 2011 ob 16. uri na sedežu ČZS.

Okrogla miza o ekološkem čebelarstvu

Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu bo v **četrtek, 10. novembra 2011, ob 16. uri**, v Čebelarskem centru Slovenije na Brdu pri Lukovici pripravila okroglo mizo o ekološkem čebelarstvu. Osrednje teme okrogle mize, na kateri bodo predvidoma sodelovali predstavniki Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu in MKGP, bodo predlog pravilnika o določitvi območij, ki izpolnjujejo pogoje za ekološko čebelarjenje v RS, pomembnost kakovosti voska v ekološkem čebelarstvu in predstavitev projekta EKO-Slovenija.

Vlado Auguštin,
svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

Zabavno-izobraževalni film »Kranjska sivka«

ČZS je v sodelovanju z ribičem Pepetom in ansamblom Čuki založila in izdala 15 minut trajajoč zabavno-izobraževalni film »Kranjska sivka«, v katerem so s prijetno novo pesmico ter v sliki in besedi predstavljene naša čebela in njeni pridelki.

Film, ki je posnet na DVD, priporočamo še posebej zato, ker je čebela na ta način pri nas predstavljena prvič. Cena za en izvod: 10 EUR + DDV, stroški pošiljanja niso zajeti. Plačilo: ob prevzemu oz. po povzetju. Naročila sprejemamo v tajništvu ČZS: tel. 01/729 61 00, info@czs.si.

Dan čebelarskega turizma

Dan čebelarskega turizma, ki ga tradicionalno pripravljamo prvo decembrsko soboto, bo letos potekal 3. 12. 2011 od 9. ure naprej v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici. Na ta dan bodo predstavljene dobre prakse s področja čebelarskega turizma, g. Šivic pa nam bo poročal o novostih, predstavljениh na Apimondii v Argentini. Hkrati bomo podelili priznanji najčebelarskemu turizmu in najčebelarski učni poti ter priznanja za zlati medenjaki, občino,

prijazno do čebel, za podjetje in čebelarsko fotografijo. Ker sta tako čebelarstvo kot tudi turizem tesno povezana s kulinariko, bo ta dan tudi dan kulinarike. Svoje skrivnosti kuhanja z medom nam bo zaupala predavateljica na Srednji gostinski šoli Radovljica ter za pokušino pripravila različne jedi z medom. Podroben program je objavljen na naši spletni strani (www.czs.si).

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ za ekonomiko

»Literarna kavarna« v knjižnici ČZS

Vabimo vas na zanimivo druženje in klepet o novih čebelarskih publikacijah v Čebelarski knjižnici Janeza Goličnika. V popoldanski »Literarni kavarni«, ki bo potekala v četrtek, 24. 11. 2011, od 16. do 18. ure v Čebelarskem centru Slovenije, vam bomo predstavili štiri čebelarske publikacije:

- *Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje, 2. del* (Zdešar, P. et al., 2011) – Andreja Kandolf,
- *Čebela se predstavi* (Mlaker Šumenjak, M.,

2011, 3. izdaja) – Marko Borko,

- *Čebelarstvo za čebelarje začetnike in poklicne čebelarje* (Umeljič, V., 2011) – Franc Prezelj,
- *Razvoj družine medonosne čebele* (Imdorf, K. et al., 2008) – Janez Gregori.

V literarni kavarni si boste obiskovalci lahko postregli z brezplačnim čajem in kavo. Vljudno vabljeni!

MB

Razpis usposabljanj

ČZS nadaljuje program usposabljanja čebelarjev. Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti novo izkaznico ČZS! Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani

www.czs.si. Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu bomo odslej izvajali v osnovni obliki s celotno snovjo, potrebno za izdajo potrdila udeležencem, ter v krajši obliki za obnovitev znanja. Za izvedbo predavanja Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu mora biti prijavljenih najmanj 15 udeležencev.

Področje	Program	Izvajalci	
Zgodovina čebelarstva	Zgodovina čebelarstva	Franc Šivic, Matija Koštomaj, Ivan Atelšek	
Izbrana poglavja iz biologije čebel	Izbrana poglavja iz biologije čebel	Anton Krivec, dr. Stanislav Kapun, Andreja Kandolf, Janez Kropivšek, Milan Meglič, Zoran Zidarič, Franc Prezelj, Maja Smodiš Škerl	
Tehnologija čebelarjenja	Oskrba čebeljih družin med letom	Ivan Bračko, Janko Goričan, Franc Gosar, dr. Stanislav Kapun, Matija Koštomaj, Janez Kropivšek, Milan Meglič, Franc Prezelj, Zoran Zidarič, Vlado Auguštin, Franc Panker	
	Prevozno čebelarjenje	Janez Kropivšek, Anton Krivec, Franc Panker, Ivan Atelšek	
	Praktični prikaz čebelarjenja	Janez Kropivšek, Janko Goričan, Vlado Auguštin, Franc Panker, Franc Prezelj	
	Alternativne čebelarске tehnologije	Milan Meglič, Matija Koštomaj, Milan Starovasnik, Ivan Videčnik, Ivan Atelšek	
	Tehnologija čebelarjenja z nakladnimi panji	Matija Koštomaj, Janko Goričan, Janez Kropivšek, Milan Meglič, Franc Prezelj, Milan Starovasnik, Zoran Zidarič, Dominik Žvikart, Franc Panker	
	Tehnologija čebelarjenja z različnimi izpeljankami listovnih panjev	Ivan Bračko, Janko Goričan, Franc Gosar, Anton Krivec, Janez Kropivšek, Milan Meglič, Franc Prezelj, Franc Panker	
	Tehnologija čebelarjenja s Kirarjevim panjem	Vlado Pušnik, Zoran Zidarič	
	Ekološko čebelarjenje	Milan Meglič, Ivan Bračko, dr. Stanislav Kapun	
	Vzreja matic	Vzreja čebeljih matic	Janez Kropivšek, Franc Gosar, Matija Koštomaj, Stanislav Plut, Franc Prezelj, Milan Starovasnik, Boštjan Noč, Franc Panker
		Vzreja čebeljih matic-delavnica	Janez Kropivšek, Franc Gosar, Matija Koštomaj, Franc Prezelj, Milan Starovasnik, Boštjan Noč, Franc Panker, dr. Stanislav Kapun
Čebelje paše	Prepoznavanje medovitih rastlin	Franc Šivic, Ivan Bračko, Ivan Atelšek	
	Gozdne paše	Franc Šivic, Janez Kropivšek	
	Napovedovanje medenja	Jure Justinek	
	Čebelje paše v Sloveniji	Franc Šivic, Janez Kropivšek	
	Terenski ogledi medovitih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja	Franc Šivic, Janez Kropivšek	
	Tehnologija pridelave voska	Janko Goričan, Janez Kropivšek, Milan Meglič, Aleksander Mikuš	
	Tehnologija pridelave cvetnega prahu	Janko Goričan, Janez Kropivšek, Milan Meglič, Vlado Pušnik	
	Tehnologija pridelave propolisa	Norbert Jedlovčnik, Janez Kropivšek, Milan Meglič, Vlado Pušnik	
Čebelji pridelki	Pridobivanje matičnega mlečka	Franc Prezelj, Milan Meglič	
Zagotavljanje kakovosti čebeljih pridelkov	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Andreja Kandolf, Tomaž Samec, Nataša Lilek, Milan Meglič, Vesna Veljanovski	
	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu - OBNOVITEV	Andreja Kandolf, Tomaž Samec, Nataša Lilek	
	Delavnica o označevanju medu in ustrezni tehnologiji pridelave medu	Andreja Kandolf, Boštjan Noč, Terenski svetovalci JSSČ	
Medene pijače	Izdelava medenih pijač	Franc Absec	
Podjetništvo	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo	Maks Vrečko, Norbert Jedlovčnik, Milan Meglič, Tomaž Šauperl, dr. Stanislav Kapun	
	Čebelarška zakonodaja	JSSČ	
	Pridobivanje sredstev in prijave na razpise	JSSČ	
	Računovodstvo za društva o vodenju računovodskih izkazov	Majda Gominšek	
	Čebelarški turizem	Franc Šivic, Tomaž Šauperl, dr. Stanko Kapun	
	Apiterapija	Vlado Pušnik, Tone Tome, Franc Grošelj, Franc Šivic	
	Sadjarstvo in čebelarstvo	Janez Gačnik	
Izbrana poglavja zdravstveno varstvo	Apitehnični ukrepi	Ivan Bračko, Franc Gosar, Jože Mur, Milan Meglič, Franc Prezelj	

Svetovanje tudi jeseni

Terenski svetovalci na svojih območjih delovanja svetujejo čebelarjem tudi v tem jesenskem obdobju, saj je treba pri čebelah opraviti zadnje preglede v tem letu ter spremljati naravni odpad varoj v čebeljih družinah. V tem obdobju sicer čebelarji pozornost namenjajo zlasti prodaji čebeljih pridelkov in izdelkov iz njih, zato so aktualna tudi vprašanja, kako opremiti kozarec z nalepko in prelepko. In kam po nasvet?

Vsak terenski svetovalac je pristojen za določeno območje v Sloveniji in usposobljen prav za reševanje čebelarskih problemov na terenu. Telefonske številke terenskih svetovalcev so objavljene na sple-

tni strani ČZS, lahko pa pokličete tudi na telefonsko številko 040/436 517 in skupaj bomo poiskali terenskega svetovalca, ki vam bo pomagal odpraviti problem v vašem čebelarstvu.

Seveda lahko terenske svetovalce za pomoč prosijo tudi čebelarji začetniki, in to tako glede oskrbe čebeljih družin in ureditve prostorov v čebelarstvu kot tudi glede izpolnjevanja dokumentacije. Sicer pa za ta mesec pripravljamo tudi delavnico o jesensko-zimski oskrbi čebeljih družin.

Tomaž Samec,
svetovalac JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
18. nov.	17.00	Jesensko-zimska oskrba čebeljih družin	Franc Prezelj	Čebelarski dom Polhov Gradec	g. Prezelj 030/604 011

Vabilo izvajalcem čebelarskega izobraževanja

ČZS želi med predavatelje oz. med izvajalce čebelarskih izobraževanj pritegniti večje število čebelarjev oz. poznavalcev čebelarstva. Vsi zaintere-

sirani kandidati lahko več informacij oz. navodila za izpolnitev potrebnih obrazcev dobite pri g. Borku (051/637 204, marko.borko@czs.si).

Razpis za soorganizacijo srečanja in tekmovanja mladih čebelarjev v letih 2012 in 2013

ČZS vabi vsa čebelarska društva, mentorje čebelarskih krožkov ter osnovne in srednje šole k sodelovanju pri organizaciji srečanja in tekmovanja mladih čebelarjev v letih 2012 in 2013. Tekmovanje vsako leto poteka prvo soboto v maju, če se ta ne prekriva s praznikom, tj. dela prostim dnevom. V minulih letih se je tekmovanja udeleževalo od 300

do 600 učencev in dijakov. Vse omenjene vabimo, da pisno izrazijo svojo pripravljenost za soorganizacijo srečanja in tekmovanja mladih čebelarjev v letih 2012 in 2013 ter jo do 18. novembra 2011 posredujejo na naslov ČZS. Že vnaprej se vam zahvaljujemo za vaše sodelovanje.

Anton Tomec, tajnik ČZS

Razpis tečajev za čebelarje začetnike

Čebelarska zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu razpisuje tečaje za čebelarje začetnike, ki bodo predvidoma potekali od februarja do aprila 2012 (teoretični del) ter od maja do julija 2012 (praktični del). Pogoji za izvedbo tečaja je vsaj 40 prijavljenih slušateljev. Čebelarska društva naj vlogo za izvedbo tečaja pošljejo do 25. novembra 2011 na naslov: Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica. Vloga mora vsebovati podatke o predvidenem kraju izvedbe tečaja, naziv in kontaktne podatke terenskega or-

ganizatorja. V njej lahko navedete potencialne izvajalce učnega načrta tečaja v vašem okolju, priložite pa ji tudi seznam predprijavljenih interesentov za tečaj. Vloge bo obravnavala komisija upravnega odbora Čebelarske zveze Slovenije za izobraževanje. Zaradi omejenih možnosti vse prejete vloge za izvedbo tečaja ne bodo mogle biti potrjene. Prednost za izvedbo tečaja bodo imela predvsem društva oz. zveze z območij, na katerih tečaji v zadnjih dveh letih niso bili organizirani, nato pa tista z večjim številom predprijavljenih interesentov.

Evidentiranje udeležbe s pametno kartico

Člani ČZS naj na čebelarstva usposabljanja obvezno prinesejo novo izkaznico ČZS s črtno kodo in številko kartice! Do zdaj smo večino izvajalcev usposabljanj opremili s čitalniki črtnih kod in programom za elektronsko evidentiranje udeležbe, skupaj s kartico pa to nadomešča in bo postopno v celoti nadomestilo do zdaj znani seznam

navzočih na papirju. Z novejšo tehnologijo želimo predvsem skrajšati čas evidentiranja ter poznejše obdelave podatkov, ki so shranjeni v naši skupni elektronski bazi podatkov na ČZS. Ker gre za občutno racionalizacijo administrativnega dela, naj izkaznica ČZS postane obvezna spremljevalka v vaših denarnicah. **MB**

Urnik usposabljanj

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
2. nov.	18.00	Pridobivanje matičnega mlečka	Milan Meglič	Ribiški dom, Savska 3, Litija	g. Novšek 031/300 957
3. nov.	17.00	Čebelarški turizem	Franc Šivic	Gostišče Rifel, Prevalje	g. Vogel 041/347 229
6. nov.	9.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	Franc Gosar	Obrtni dom, Partizanski trg, Metlika	g. Augustin 040/436 516
7. nov.	17.00	Ekološko čebelarjenje	Ivan Bračko	ČS Slovenska vas pri Pivki	g. Logar 041/391 174
8. nov.	16.00	Čebelarstva zakonodaja	Tanja Magdič	Restavracija Gastro, Rajšpova ulica 12, Ptuj	g. Kristovič 031/753 114
8. nov.	18.00	Gozdne paše	Jure Justinek	Pri Atelšku, Povir 52, 6210 Sežana	g. Atelšek 041/649 142
9. nov.	16.00	Tehnologija pridelave propolisa	Vlado Pušnik	Tornjeva dvorana, Rutarjeva 5, Tolmin	g. Podgornik 040/800 402
9. nov.	17.00	Izbrana poglavja biologije čebel	dr. Maja Smodiš Škerl	Grm Novo mesto - center biotehnike in turizma	ga. Jurše Rogelj 041/990 332
10. nov.	16.00	Pridobivanje sredstev in koriščenje razpisov	Tanja Magdič	Zavod za gozdove, Ahacijev trg 2, Idrija	g. Rupnik 05/377 71 32
10. nov.	17.00	Čebelje paše v Sloveniji	Jure Justinek	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	g. Justinek 041/644 217
10. nov.	17.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo	Norbert Jedlovčnik	Rogaška slatina, Kulturni dom	g. Janžek 031/608 879
10. nov.	17.00	Pridobivanje matičnega mlečka	Franc Prezelj	Graččina Radovljica, Linhartov trg 6, Radovljica	g. Korošec 031/616 187
10. nov.	18.00	Tehnologija čebelarjenja z nakladnimi panji	Milan Starovasnik	Kozjanska domačija, Ravno 13, Dobje	ga. Kovačevič 041/936 306
11. nov.	17.00	Apiterapija	Franc Šivic	Lovski dom, Pangeršica 17, Golnik	g. Mali 041/751 177
14. nov.	17.00	Prevozno čebelarjenje	Janez Kropivšek	Grm Novo mesto - center biotehnike in turizma	ga. Jurše Rogelj 041/990 332
14. nov.	17.00	Tehnologija čebelarjenja z različnimi izpeljankami listovnih panjev	Milan Meglič	Lovski dom pod gradom, Bled	g. Legat 031/371 952
17. nov.	17.00	Apiterapija	Franc Šivic	Restavracija Gastro, Rajšpova ulica 12, Ptuj	g. Kristovič 031/753 114
17. nov.	17.00	Tehnologija pridelave cvetnega prahu	Milan Meglič	Dom čebelarjev Apis Ribnica, Dolenji Lazi	g. Škulj 041/368 115
17. nov.	17.30	Gozdne paše	Jure Justinek	Kulturni dom Skaručna, Občina Vodice, Kopitarjev trg 1, Vodice	g. Gosar 041/767 595
17. nov.	17.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo	dr. Stanko Kapun	OŠ Ivan Cankar Ljutomer	g. Bratinščak 041/494 190
18. nov.	17.00	Čebelje paše v Sloveniji	Jure Justinek	Čebelarški dom Podstenice	g. Andrejčič 051/258 283

18. nov.	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	dr. Stanko Kapun	ČS Slovenska vas pri Pivki	g. Logar 041/391 174
18. nov.	17.00	Prepoznavanje medovitih rastlin	Ivan Bračko	Dvorana ČD Rače, Podova 51, Rače	g. Pušnik 041/386 152
19. nov.	11.00	Ekološko čebelarjenje	Ivan Bračko	OŠ Leskovec pri Krškem	g. Šiško 051/671 763
19. nov.	8.00	Pridobivanje matičnega mlečka	Franc Prezelj	OŠ Leskovec pri Krškem	g. Šiško 051/671 763
19. nov.	9.00	Izdelava medenih pijač	Franc Absec	OŠ Dobravlje, Dobravlje	g. Semenič 031/334 588
22. nov.	16.00	Pridobivanje nepovratnih sredstev in zakonodaja s področja prodaje – svetovanje	Tanja Magdič	Občinska dvorana, Nova vas 4A, Nova vas	g. Palčič 031/618 900
22. nov.	17.00	Vzreja čebeljih matic	Janez Kropivšek	Grm Novo mesto - center biotehnike in turizma	g. Kobe 041/940 606
23. nov.	17.00	Prevozno čebelarjenje	Janez Kropivšek	Restavracija Gastro, Rajšpova ulica 12, Ptuj	g. Kristovič 031/753 114
24. nov.	16.00	Čebelarstva zakonodaja in prodaja čebeljih pridelkov in izdelkov – svetovanje	Tanja Magdič	Čebelarški dom Grosuplje	g. Žnidaršič 041/712 285
24. nov.	17.00	Apiterapija	Franc Grošelj, Tone Tome	Čebelarški dom Šmarje pri Jelsah	g. Pušnik 031/518 411
24. nov.	17.00	Izbrana poglavja biologije čebel	dr. Janko Božič	Dvorana Begrad, Zadrufna cesta 14, Črnomelj	g. Lakner 040/826 500
24. nov.	17.00	Prepoznavanje medovitih rastlin	Jožica Golob Klančič	ČS Slovenska vas pri Pivki	g. Logar 041/391 174
25. nov.	16.00	Tehnologija pridelave propolisa	Norbert Jedlovčnik	OŠ Pohorskega Odreda, Slovenska Bistrica	g. Prah 041/768 351
25. nov.	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	dr. Stanko Kapun	Paviljon Športnega društva Sv.Vid, Vuzenica	g. Žvikart 031/375 107
25. nov.	17.00	Vzreja čebeljih matic	Franc Panker	Dom čebelarjev Brode	g. Novak 041/590 166
29. nov.	16.00	Pridobivanje sredstev in koriščenje razpisov	Tanja Magdič	Pri Atelšku, Povir	g. Atelšek 041/649 142
2. dec.	17.00	Tehnologija pridelave propolisa	Norbert Jedlovčnik	ČS Slovenska vas pri Pivki	g. Logar 041/391 174
2. dec.	17.00	Tehnologija čebelarjenja z nakladnimi panji	Milan Starovasnik	Sejna soba 3 nadstropje, Center lg, Banija 4, lg	ga. Mavec 040/305 482
Program zatiranja varoj					
9. nov.	18.00	Apitehnični ukrepi	Jože Mur	Ribiški dom, Savska 3, Litija	g. Grošelj 041/723 252
		Zdravstveni del	Martina Škof, dr. vet. med.		
16. nov.	17.00	Apitehnični ukrepi	Jože Mur	Dom čebelarjev Brode	g. Novak 041/590 166
		Zdravstveni del	Martina Škof, dr. vet. med.		
25. nov.	18.00	Apitehnični ukrepi	dr. Stanko Kapun	Trgovski center TUŠ – Kocet, Kranjčeva ulica, Lendava	g. Časar 041/471 088
		Zdravstveni del	mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.		
Zagotavljanje kakovosti čebeljih pridelkov					
29. nov.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Čebelarški dom, Levstikova 8b, Ilirska Bistrica	g. Šabec 070/758 752

2. dec.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Gostišče Križnič, Kanal	g. Štucin 041/450 240
---------	-------	--	--------------	-------------------------	--------------------------

PRODAM

Večjo količino gozdnega medu, tel.: 041/446 418.

Večjo količino akacijevga medu ter nekaj kostanjevega medu, obe vrsti z oznako SMGO, tel.: 03/810 60 06 (po 20. uri).

Odličen cvetlični, akacijev in kostanjev med ter med oljne ogrščice, tel.: 041/252 695.

Cvetlični med, tel.: 041/738 017.

Cvetlični, akacijev, gozdni in kostanjev med ter med oljne ogrščice, tel.: 070/863 396.

Cvetlični, akacijev, lipov in kostanjev med, ugodno, tel.: 031/651 378.

Cvetlični, lipov in kostanjev med, mogoča dostava po vsej Sloveniji, tel.: 041/385 620.

Cvetlični, smrekov in kostanjev med, 6 EUR, tel.: 041/682 020.

Akacijev, cvetlični in kostanjev med, tel.: 041/643 003

Akacijev, cvetlični, gozdni in kostanjev med, tel.: 031/882 295.

Akacijev in cvetlični med slovenskega izvora, večje količine, po konkurenčnih cenah, mogoča dostava v Sloveniji, tel.: 041/784 298.

Rabljen koš in gonilo za štirisatno točilo, ugodno, tel.: 02/521 19 74.

Kostanjev med, nove AŽ 10-satarje, smrekov les in lipove satnike, tel.: 040/163 704.

Cvetni prah osmukanec, svež, zamrznjen, ter akacijev med, tel.: 041/990 360.

Cvetni prah, propolis, vosek, akacijev med in matični mleček, odlična kakovost, na voljo vse leto, tel.: 041/965 939.

1 kg propolisa, vosek ter gozdni, akacijev, kostanjev in cvetlični med, tel.: 051/880 446.

8 čebeljih družin v AŽ 10-satarjih, prikolico za osebno vozilo ter pakiran kostanjev, gozdni in cvetlični med, tel.: 031/793 216.

Čebelje družine s panji, močne, zdrave ter nahranjene za zimo, tel.: 051/225 916.

AŽ-panje 10-satarje iz smrekovega lesa, rogljičena vez, nove, s satniki in oblitim pitalnikom, tel.: 041/805 179.

AŽ-panje 10-satarje, nove, 100 EUR (lahko tudi menjava za kostanjev med), tel.: 041/822 366.

Nakladni panj s 3 nakladami, podnico, pitalnikom, streho, satniki – vse novo, cena 79 EUR, tel.: 031/674 883.

AŽ- in LR-satnike iz lipovega ali topolovega lesa, tel.: 040/165 921.

Kostanjev, cvetlični in gozdni med, tel.: 070/862 544.

100 LR-panjev in električno točilo na 4 sate, cena po dogovoru, tel.: 05/388 50 45, 031/642 063.

Čebelnjak, panje in vso čebelarско opremo, v kompletu; okolica Moravč, tel.: 051/208 047.

TAM 5000, za prevoz čebel, v dobrem stanju, potreben barvanja, lahko tudi po delih, ugodno, tel.: 041/747 561.

Dve avtomobilski prikolici 265 x 130 cm (110 cm), uporabni kot prevozniki čebelnjak, z dviznimi vrati, registrirani do junija 2013, tel.: 031/880 607.

AŽ-satnike, vrtane, lepljene, zbite ter 5 AŽ-panjev 7-satarjev, tel.: 031/300 697

AŽ-satnike, narejene iz lipovega lesa, cena ugodna, tel.: 041/744 003.

Čebelarško tehniko, tel.: 051/335 692.

KUPIM

Čebelji vosek, tel.: 031/309 841.

Čebele na tovornjaku ali na prikolici, lahko tudi samo v panjih, tel.: 040/163 704.

Revijo Slovenski čebelar in drugo čebelarško literaturo od leta 1873 do 1970, mogoča menjava, tel.: 051/611 377.

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Obveščamo Vas, da tudi letos ponujamo **pakiran in nepakiran med** pridelan v Sloveniji vrhunske kakovosti po ugodnih cenah. Med Vam lahko natočimo tudi v našo embalažo.

Za dodatne informacije pokličite na tel.: 02/796 10 51.
info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

Čebelarstvo PISLAK

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

SHRANITE SI OČIŠČENO SATJE ZA NOVO SEZONO S POMOČJO STRGALA ZA AŽ SATJE

- pomoč pri točenju medu
- pomoč pri delu v čebelnjaku

**CENA
10€**

Miha Škoda s.p. | Telefon: 031/268-172
Velika Račna 19, 1290 Grosuplje | Email: info@skoda-sp.si

Teco, d. o. o.

MIZARSTVO

Dolž, Lipnica 8, 8000 Novo mesto

Tel.: 041/940 606

e-pošta: mizarstvo.kobe@gmail.com

IZDELUJEMO:

- AŽ-panje (9-, 10-, 11- in 12-satne),
- AŽ-panje (trietražne 10-satne),
- AŽ-Kozinc (11 + 3),
- prašilčke (5 - in 7-satne),

- satnike,
- čebelnjake, po želji tudi »na ključ«,
- notranje pohištvo po meri (kuhinje, dnevne sobe, otroške sobe, spalnice, kopalnice, vrata).

Panje vam po želji tudi pobarvamo ali poslikamo. Panji so iz masivnega lesa.

Trgovina ČEBELARNA
PRODAJNO RAZSTAVNI SALON
Kepic Milena s.p.
ČEBELARSKI CENTER BRDO PRI LUKOVICI

Delovni čas:
torek-petek: od 8. do 17. ure
sobota: od 8. do 12. ure
nedelja-praz: zaprte

Za vseje skupne izvozi delovnega časa po vzajemnih dogovorih.

Tel.: 01/729 61 18
Faks.: 01/729 61 31
cebelarna@gmail.com
gsm: 041 294 184

Nudimo vam:

- čebelarstvo sprema in pribor
- med in avtoke čebelje izdelke
- dodatne izdelke iz čebeljih proizvodov
- čebelarstvo literaturo

POPUSTI ZA ČLANE ČEBELARSKÉ ZVEZE SLOVENIJE

APIS M&D
4-odstotni popust*

Logar
4-odstotni popust*

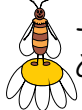
Čebelarstvo
Rihar-Kocjan
4-odstotni popust*

Čebelarstvo
LUCKA
4-odstotni popust*

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV
MIZARSTVO
KRŽE
4-odstotni popust*

Trgovina
ČEBELCA
4-odstotni popust*

TERME
SNOVIK
10-odstotni popust*

TPV
prikolice
20-odstotni popust*

medium
tisk & design
-10%
www.medium.si
10-odstotni popust*

Pri Čebelici
gostilna & sobe
10-odstotni popust*

šport center
bovec
10-odstotni popust*

apartmaji
Bovška hiša
10-odstotni popust*

Posamezna podjetja članom ČZS omogočajo nakupe s popusti. ČZS išče še dodatne popuste in ugodnosti za svoje člane.

* Podrobnejše podatke o popustih najdete na spletni strani ČZS: www.czs.si ali v uredništvu revije Slovenski čebelar, tel.: 01/729 61 14.

Umrli Lojze Slak – avtor pesmi Čebelar

*Sonce šlo je za goro,
mrak je padel na zemljo ...*

Številni čebelarji pa so začutili nemir ob novici, da nas je 29. septembra 2011 v 80. letu starosti zapustil eden najboljših slovenskih narodnozabavnih glasbenikov Lojze Slak. Rodil se je 23. julija 1932 v vasi Jordankal v bližini Mirne Peči. Javno je začel nastopati leta 1957, sedem let pozneje pa je ustanovil Ansambel Lojzeta Slaka, ki je postal eden najboljših domačih ansamblov in se uveljavil tudi v tujini.

V svoji uspešni glasbeni karieri je napisal številne uspešnice, med njimi tudi pesem »Čebelar«. Zanj smo mu slovenski čebelarji še posebej hvaležni, saj je ob uradni čebelarski himni postala nekakšna »rezervna« čebelarska himna. Pesem »Čebelar« je osvojila tudi širšo publiko, s tem pa je občutno pri-

pomogla k popularizaciji čebelarstva in h krepitvi zavesti o pomembnosti čebel. G. Slak nam je tako zapustil pravi zaklad slovenske popularne kulturne dediščine. Umrli je ponoči, po kratkotrajni hudi bolezni.

Ob smrti mojstra harmonike in avtorja prečudovite pesmi Čebelar izrekamo slovenski čebelarji ter vodstvo in kolektiv Čebelarske zveze Slovenije njegovi družini iskreno sožalje. Če povemo še z jezikom pesmi, mu želimo, da bi mu na drugem svetu lepo zašumele in zadišale prijateljice čebelice. Slovenski čebelarji ga ne bomo pozabili.

MB

Foto: Internet

LJUDMILA OBLAK 1919–2011

V sredini avgusta smo postojnski čebelarji izgubili dolgoletno članico našega društva Ljudmilo Oblak iz Postojne. Ljudmila se je rodila 9. julija 1919 v Praprotnem pri Hra-

stniku v delavski družini. Izučila se je za trgovko in si pred vojno služila kruha na Gorenjskem. Pozneje se je zaposlila na železnici in tam je tudi spoznala svojega moža Jožeta in se z njim leta 1950 iz Radovljice preselila v Postojno.

Po nenadni moževi smrti je sama nadaljevala prej skupno čebelarjenje. Lotila se je prebiranja literature, na pomoč pa so ji prišli tudi prijatelji čebelarji, tako

da ji je uspelo obdržati čebelnjak. Tedaj se je vključila tudi v ČD Postojna. V društvu je bila vedno pripravljena priskočiti na pomoč, zato ni čudno, da je sprejela številne odgovorne naloge. Za svoje delo je prejela odličji Antona Janše III. in II. stopnje, razglašena pa je bila tudi za častno članico ČD Postojna. Čebele so ji lepšale dneve vse do njenega 80. leta.

ČD Postojna

**MIZARSTVO
KRŽE**
1930

Prasilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogličeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

**MIZARSTVO
KRŽE**
1930

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrže@yahoo.com

IVAN BERCE 1934–2011

V začetku maja, ko se je narava že prebudila in z njo tudi čebele, smo izvedeli, da je čebelarstva vrste zapustil »Kovačov« Ivan. Kot mlad fant se je najprej zaposlil v Verigi Lesce, leta 1970 pa je začel samostojno pot doma. Poleg rednega dela pa je imel že od mladih let veselje do čebel, za kar ga je navdušil oče.

Tradicijo čebelarstva je prinesel od doma in čebele so prišle z njim tudi v Besnico, kamor se je priženil leta 1961. Čebelaril je s tridesetimi in več panji ter v Besnici postavil tudi nov čebelnjak. Ivan je bil predsednik ČD Besnica od leta 1982 do 1986. Za svoje delo je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Redno se je udeleževal tudi predavanj in sestankov ČD Besnica. Ivan je bil napreden čebelar, svoje čebele pa je prevahal tudi na pasišča v Liko, na Jelovico in v Poljansko dolino. Dejavaen je bil v prostovoljnih društvih, zelo dejaven pa tudi v Lovski družini Jošt. Čebelarji ČD Besnica in prijatelji smo mu hvaležni za vse, kar je storil za razvoj kraja in čebelarstva,

v spominu pa ga bomo ohranili kot dobrega prijatelja in čebelarja.
ČD Besnica

JANEZ GREGORIN 1941–2011

Člani ČD Dolomiti Polhov Gradec smo 7. aprila letos na zadnji pot pospremili dolgoletnega člana našega društva Janeza Gregorina. Pokojni Janez se je rodil pred 70 leti v vasi Brezje pri Dobrovi v kmečki družini. Izučil se je za avtoličarja in bil zaposlen v podjetju Iskra v Horjulu. Bil je vesten, marljiv in vedno pripravljen pomagati ljudem v stiski.

Pred 25 leti si je omislil tudi čebelarstvo. Čebele so mu omogočile veliko sprostitev in veselja, to pa mu je dajalo novih moči pri premagovanju vsakdanjih težav. Čebelarji smo izgubili dobrega in zvestega prijatelja. Na njegovi zadnji poti so ga pospremili številni prijatelji, znanci, gasilci in čebelarji.

Naj ti bo lahka slovenska zemlja, naj tvoj grob in rože na njem obišče tudi kaka drobna čebelica, kranjska sivka.

ČD Dolomiti Polhov Gradec

JOŽEF ČESNIK 1935–2011

Marca, ko so čebele že začele veselo izletavati iz panjev, je preminil naš dolgoletni prijatelj in član Jožef Česnik.

Rodil se je 2. 3. 1935 v vasi Zagorje pri Pivki. Že v otroških letih se je učil čebelarskih spretnosti pri svojem očetu Florijanu, ki je čebelaril s 40 AŽ-panji. Po očetovi smrti je prevzel njegovo čebelarstvo ter še povečal število čebeljih družin. Nadaljeval je tudi pisanje čebelarskega dnevnika, ki ga je njegov oče pisal od leta 1927. Pred desetimi leti sta s sinom Petrom naredila nove AŽ-panje in zabojnike za prevoz čebel na pašo.

Vedno je bil pripravljen pomagati. Tako je številnim čebelarjem podaril prve roje, pomagal z nasveti in bil dejaven član društva. V podružnični šoli OŠ Pivka v Zagorju je vsako leto poskrbel, da so učenci dobili medeni zajtrk. Za svoje dolgoletno delo je prejel odličji A. J. III. in II. stopnje.

Na njegovi zadnji poti ga je pospremlilo veliko ljudi in tudi čebelarji z društvenim praporom. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Vladimir Jenček, ČD Pivka

Wachs HÖDL

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klöch, Avstrija
Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
Ponedeljek-petek
8:00-12:00 13:00-18:00
Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.
- Po željo izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.
- Obdelava voska možna skozi celo leto.

durch die Austria Bio Garantie kontrollierter Betrieb

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Faks: 02/331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Faks 02/251 60 12

Delovni čas od marca do novembra:
Pon., sre., pet. odprto od 9h-13h, julij, avgust zaprto

Ponujamo vam:

voščene satnice AŽ, LR

satnike AŽ - lipovi, rogljičeni
panje AŽ, LR, LR 2/3

drobni pribor, zaščitno
opremo za čebelarjenje

posode in točila za med ...

sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele,

kozarce za med,
pokrovčke s čebeljimi motivi,

stekleničke za propolis,

steklenice različnih oblik in
velikosti,

kartonsko in plastično
embalažo

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

Revija Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Spletne strani ČZS: www.czs.si. Slovenski čebelar: www.czs.si/slovenskicebelar.php. Opazovalno-napovedovalna služba: www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php. Avtomatski odzivnik za paše - tel.: (01) 729 61 20. Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika: vsak delovni četrtek med 13. in 17. uro, www.czs.si/knjznica.php. Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si. Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php. Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php.

Kontaktne podatke Čebelarske zveze Slovenije: tajništvo: (01) 729 61 00, faks: (01) 729 61 32, uredništvo (01) 729 61 14, Anton Tomec, tajnik: (01) 729 61 02, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041 370 409, info@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 040 436 512, nocb@czs.si, Jure Justinek, vodja ONS: 041 644 217, jure.justinek@czs.si, urednik Marko Borko: 051 637 204, marko.borko@czs.si.

Kontaktne podatke Javne svetovalne službe v čebelarstvu: Lidija Senič, vodja službe: 040 436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Auguštin, spec. za tehnologijo: 040 436 516, vlado.augustin@czs.si, Tanja Magdič, spec. za ekonomiko: 040 436 513, tanja.magdic@czs.si, Andreja Kandolf, spec. za zagotavljanje varne hrane: 040 436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, spec. za zagotavljanje varne hrane: 040 436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, spec. za zagotavljanje varne hrane: 040 436 517, tomas.samec@czs.si, Nataša Klemenčič Štrukelj, administrativna delavka, (01) 729 61 24, 040 436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Auguštin, Marko Borko, dr. Janez Grad, Janez Gregori, prof. biol., Miro Leskovec, Borut Preinfalk, dr. vet. med., Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Rodoljub Živadinović, dr. med.

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izražje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Priprava za tisk in tisk: Littera picta, d. o. o., Barletova cesta 4, 1215 Medvode

Naklada: 7000, Tiskano: 24. 10. 2011

Revija Slovenski čebelar, ki jo izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisana v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

APIS M&D®

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: (01) 755 12 82, faks: (01) 755 73 52

Delovni čas:

ob delavnikih 9.00–12.00

16.00–18.00

V mesecu novembru je trgovina
ob sobotah zaprta.

AŽ-PANJ 10-SATNI

AŽ-TRIETAŽNI PANJ

PRAŠILČEK
AŽ 5-IN 7-SATNI

GRELNIKI ZA
MED 179 EUR

KAKOVOSTNA RSF-
TOČILA
AKCIJSKA CENA

STANDARDNI LR-PANJ
IN DVOTRETINJSKI
LR-PANJ
AKCIJSKA CENA

ŽICA ZA SATNIKE
250 g RSF 4,8 EUR
250 g CINK 2,5 EUR

PREDELAVA
VOSKA V
SATNIKE
SAMO 0,85 EUR/KG

SATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN,
ZBIT
LR-STANDARD
LR 2/3

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (razen lomljivih artiklov). ■ Prekuhava voščin brez medu in cvetnega prahu v zaprtih plastičnih vrečah, od 20. 11. 2011 dalje. ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,85 EUR/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Vosek odkupujemo po 4 EUR za kilogram (po predhodnem dogovoru izplačilo v najkrajšem času). ■ Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR (razen na artikle, ki so v akciji). Popusti se ne seštevajo.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.
- Priznana vzrejališče čebeljih matic Debevec

Cenjene stranke obveščamo, da smo se preselili na Opekarsko 16 na Vrhniki.

Konzumni sladkor za krmljenje čebel

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

ČEBELARSTVO - IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME - TRGOVINA

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljičene satnike AŽ
- satnike LR, LR 2/3
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojišča
- kozice 11 in 14 satne
- usipalnice lesene
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev-lesice
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- čebelarke lopatke
- prečne zapore

MATIČNA REŠETKA

TESTNA MREŽA

IZOLACIJSKA PENA

ČEBELARSKE
KEMIKALIJE

VSE ZA OBNOVO PANJEV

AVTOMATSKA DOZIRNA
BRIZGA

ODKUPUJEMO ČEBELJI VOSEK

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO 4% POPUST PRI
GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 50 EUR V NAŠI PRODAJALNI.

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBILJENE V LASTNEM ČEBELARSTVU